

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ
പഠനം

പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസനവുമായി
ബന്ധപ്പെട്ട് പനത്തൂറ സ്റ്റീൽ പാലത്തിന്റെ
നിർമ്മാണം

തിരുവനന്തപുരം ജില്ല

അന്തിമ റിപ്പോർട്ട്

സെന്റർ ഫോർ ലാൻഡ് ആൻഡ് സോഷ്യൽ സ്റ്റഡീസ്,
പാങ്ങോട്, തിരുമല, പി.ഒ, തിരുവനന്തപുരം, 06

പദ്ധതി

പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്
പനത്തൂറ സ്റ്റീൽ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണം

അർത്ഥനാധികാരി

എക്സിക്യൂട്ടീവ് എൻജിനീയർ, ഇൻലാൻഡ് നാവിഗേഷൻ
(ജലഗതാഗത വിഭാഗം) കൊല്ലം.

ഭരണാനുമതി

തിരുവനന്തപുരം ജില്ലാകളക്ടറുടെ 02-08-2023 ലെ കെ.2/
573926/2023-ാം നമ്പർ നടപടിക്രമം

വിജ്ഞാപന പ്രസിദ്ധീകരണം

05-08-2023 ലെ 2605-ാം നമ്പർ അസാധാരണ ഗസറ്റ്.

ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ അധികാരി

സ്പെഷ്യൽ തഹശീൽദാർ, എൽ.എ, കിഫ്ബി, യൂണിറ്റ്
നമ്പർ.2, തിരുവനന്തപുരം.

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകന യൂണിറ്റ്

സെന്റർ ഫോർ ലാൻഡ് ആൻഡ് സോഷ്യൽ സ്റ്റഡീസ്
റ്റി.സി. 39/457, പാങ്ങോട്, തിരുമല.പി.ഒ, തിരുവനന്തപുരം- 695006
ഇമെയിൽ:classtvpm@gmail.com വെബ്സൈറ്റ്:www.classtvpm.in
ഫോൺ നമ്പർ :9446029769

കുറിപ്പ്

തിരുവനന്തപുരം ജില്ലാകളക്ടറുടെ 02-08-2023 കെ.2/573926/23-ാം നമ്പർ ഉത്തരവ് പ്രകാരം 05-08-2023-ലെ 2605-ാം നമ്പർ അസാധാരണ ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്ന സെക്ഷൻ 4(1) പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത പഠനം ഏറ്റെടുത്തത്. ഈ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയമത്തിലും, ചട്ടങ്ങളിലും നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള എല്ലാ നടപടി ക്രമങ്ങളും പഠന സംഘം അവലംബിച്ചിരുന്നു. പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടുന്ന ഭൂമിയുമായി ബന്ധമുള്ള തൽപ്പര കക്ഷികളുമായും അധികാര സ്ഥാനങ്ങളുമായും ആശയ വിനിമയം നടത്തി ആവശ്യമായ വിവരങ്ങൾ പഠന സംഘം ശേഖരിച്ചു. നിയമം/ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പ്രസ്തുത വിവരങ്ങളെ വിശകലനം ചെയ്തു കൊണ്ടാണ് പഠന റിപ്പോർട്ടിന്റെ കരട് തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത്. പദ്ധതി പ്രദേശം സന്ദർശിച്ച വേളയിൽ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നതും, തൽപ്പര കക്ഷികളുടെ പ്രതികരണങ്ങളിൽ നിന്ന് ലഭ്യമായിട്ടുള്ളതുമായ സ്ഥിതി വിവരകണക്കാണ് പഠന റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ പ്രധാനമായും അടിസ്ഥാനമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

കരട് റിപ്പോർട്ടിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരുന്ന വിവരങ്ങൾ/അഭിപ്രായങ്ങൾ/ശുപാർശകൾ സംബന്ധിച്ച് ഭൂവുടമകൾക്കും, മറ്റ് തൽപ്പര കക്ഷികൾക്കുമുള്ള ആവലാതികൾ/ ആക്ഷേപങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തി അവയ്ക്ക് ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടിയും ശേഖരിച്ച് പരിഹാര മാർഗ്ഗങ്ങൾ ശുപാർശ ചെയ്യുന്നതിനായി, തൽപ്പര കക്ഷികളേയും ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികളേയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ഒരു പൊതു ചർച്ച / പൊതുവാദം സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇപ്രകാരം ലഭ്യമായ വിവരങ്ങളും കൂടി പരിഗണിച്ചു കൊണ്ടാണ് പഠന റിപ്പോർട്ട് അന്തിമമാക്കിയിട്ടുള്ളത്. സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകനവും, സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതിയും രണ്ട് ഭാഗങ്ങളായിട്ടാണ് റിപ്പോർട്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്.

തിരുവനന്തപുരം
25/09/2023

ഡയറക്ടർ

ഉള്ളടക്കം

ഭാഗം-1		
സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകനം		
അദ്ധ്യായം	വിഷയം	പേജ് നമ്പർ
1	പദ്ധതി, ഡെവലപ്പർ, പൊതു ആവശ്യകത	11
2	പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയും സവിശേഷതകളും	12
3	പദ്ധതിയ്ക്ക് അവശ്യം വേണ്ട ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ അളവ് ഭൂമിയാണോ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതെന്ന സംഗതി	13
4	പദ്ധതിയ്ക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ സാധ്യതയുള്ള സ്ഥാന സ്ഥലങ്ങളും അവയുടെ അനുയോജ്യതയും	13
5	പൊതുസ്ഥലമോ, ഉപയോഗിച്ച്ക്കാതെ കിടക്കുന്ന സ്ഥലമോ പദ്ധതിയ്ക്കായി ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാധ്യതയും അപ്രകാരമുള്ള ഭൂമി ഡെവലപ്പറുടെ കൈവശത്തിലാണോ യെന്ന സംഗതിയും	14
6	പദ്ധതിയാൽ ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന/ കുടിയിറക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ള വ്യക്തികൾ/ കുടുംബങ്ങളുടെ വിവരം	14
7	ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച വിവരം	15
8	പദ്ധതിയാൽ ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങൾ/ഉപജീവന മാർഗ്ഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ	15
9	ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന പൊതുകെട്ടിടങ്ങൾ സെറ്റിൽമെന്റുകൾ മറ്റ് പൊതു ആസ്തികൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ.	15
10	ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന പൊതു സാമൂഹിക സ്വത്തുക്കൾ, റോഡുകൾ, പാർക്കുകൾ, ഡ്രെയിനേജ് സംവിധാനം, വൈദ്യുത വിതരണം തുടങ്ങിയ സംബന്ധിച്ച വിവരണം	16
11	ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ന്യായ വിലപ്പോഷ്ടകൾ, ഭക്ഷ്യധാന്യ സംഭരണ ശാലകൾ, ആരാധനാലയങ്ങൾ, ശ്മശാനം തുടങ്ങിയ സംബന്ധിച്ച വിവരണം	16
12	ബാധിച്ച്ക്കൊണ്ടുപോകുന്ന കുടി വെള്ള ഉറവകൾ, കന്നുകാലികൾക്കുള്ള ജലസ്രോതസ്സുകൾ, പൊതുകുളങ്ങൾ, മേച്ചിൽ പുറങ്ങൾ തോട്ടങ്ങൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച വിവരണം.	17
13	പദ്ധതിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ള പരോക്ഷ ആഘാതങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച വിവരം	17
14	ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ശുപാർശയിൽ, നിയമം / ചട്ടങ്ങൾ അനുശാസിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ/ വിഷയങ്ങൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടോയെന്ന സംഗതി	17
15	പദ്ധതി സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള പ്രത്യാഘാതങ്ങളും അവയെ അഭിമുഖീകരിയ്ക്കുന്നതിനുള്ള രീതി, ചെലവ് അതിന് പദ്ധതിയുടെ ആകെ ചെലവിന്മേലുള്ള പ്രത്യാഘാതം എന്നിവ സംബന്ധിച്ച വിവരണം	19
16	പൊതുജനാഭിപ്രായം	19
17	അവലോകന സംഗ്രഹം	19

ഭാഗം.2			
സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി			
1	നിർവ്വഹണ സംഗ്രഹം	1.1 പദ്ധതിയും പൊതുആവശ്യകതയും	25
		1.2 പദ്ധതിയുടെ സ്ഥാനം	25
		1.3 ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ വലിപ്പവും സവിശേഷതകളും	25
		1.4 പരിഗണിച്ച ഇതര മാർഗ്ഗങ്ങൾ	27
		1.5 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ	27
		1.6 ലഘൂകരണ നടപടികൾ	28
2	വിശദമായ പദ്ധതി വിവരണം	2.1 ഡെവലപ്പറുടെ പശ്ചാത്തലവും, ഭരണ/മാനേജ്മെന്റ് ഘടനയും ഉൾപ്പെടെ പദ്ധതിയുടെ പശ്ചാത്തലം	31
		2.2 നിയമത്തിൽ ലിസ്റ്റ് ചെയ്തിരിക്കുന്ന പൊതു ആവശ്യത്തിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങളുമായി എപ്രകാരം യോജിക്കുന്നുവെന്നത് ഉൾപ്പെടെയുള്ള പദ്ധതിയുടെ യുക്തി	31
		2.3 പദ്ധതി വലിപ്പം, സ്ഥാനം, ശേഷി, ഉല്പന്നം, ഉല്പാദന ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ചെലവ്, അപകട സാധ്യതകൾ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ	31
		2.4 ഇതര മാർഗ്ഗങ്ങളുടെ പരിശോധന	32
		2.5 പദ്ധതിയുടെ നിർമ്മാണ ഘട്ടങ്ങൾ	32
		2.6 പ്രധാന രൂപ കല്പന സവിശേഷതകൾ, വലിപ്പം സംബന്ധിച്ച വിവരം	32
		2.7 അനുബന്ധ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ ആവശ്യകത	32
		2.8 തൊഴിൽ ശക്തി ആവശ്യകത (താൽക്കാലികം/ സ്ഥിരം)	32
		2.9 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ /പരിസര പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ നടത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ വിവരവും, സാങ്കേതിക സൗകര്യം സംബന്ധിച്ച വിശദാംശങ്ങളും	32
		2.10 ബാധകമായ നിയമങ്ങളും നയങ്ങളും	32
3	പഠനസംഘം, സമീപനം, രീതി ശാസ്ത്രം, സാമൂഹ്യ പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ സമയക്രമവും ആസൂത്രണവും	3.1 പഠന സംഘാംഗങ്ങളുടെ പട്ടിക	33
		3.2 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തലിനായിവിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിന് അവലംബിച്ച രീതിശാസ്ത്രവും യുക്തിയും	34
		3.3 പഠന സമ്പ്രദായത്തിലെ മാതൃകാ പരിശോധന	34
		3.4 ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്ന വിവര സ്രോതസ്സുകളെ സംബന്ധിച്ച അവലോകനം	35
		3.5 ബന്ധപ്പെട്ട കക്ഷികളുമായുള്ള കൂടിയാലോചന സമയ ക്രമവും പൊതു ചർച്ചയുടെ വിശദാംശങ്ങളും	35
		4.1 ഭൂപടം, രജിസ്റ്ററുകൾ പ്രാഥമിക സ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവരണം	41

4	ഭൂമി വിലയിരുത്തൽ	4.2 പദ്ധതി മുഖേന ആഘാതത്തിൽപ്പെടുന്ന മൊത്തം പ്രദേശം	42
		4.3 പദ്ധതിയ്ക്കാവശ്യമായ മൊത്തം ഭൂമി	42
		4.4 പദ്ധതി പ്രദേശത്തിന് സമീപം പൊതു ഉപയോഗത്തിലുള്ള സ്ഥലം ഉണ്ടെങ്കിൽ അതിന്റെ നിലവിലെ ഉപയോഗം	42
		4.5 നിലവിൽ ഏതെങ്കിലുംഭൂമി വാങ്ങുകയോ അന്യായീനപ്പെടുത്തുകയോ പാട്ടത്തിന് കൊടുക്കുകയോ ഏറ്റെടുക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പദ്ധതിക്ക് ആവശ്യമുള്ള ഓരോ പ്ലോട്ടിന്റെയും നിർദ്ദിഷ്ട ഉപയോഗം	43
		4.6 പദ്ധതിക്കായി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയുടെ അളവും സ്ഥാനവും	43
		4.7 ഭൂമിയുടെ സ്വഭാവവും, നിലവിൽ ഭൂമിയുടെ തരവും ഉപയോഗവും, കൃഷി ഭൂമി ആണെങ്കിൽ ജലസേചന ലഭ്യതയും വിളവെടുപ്പ് രീതിയും	43
		4.8 കൈവശ ഭൂമിയുടെ വലിപ്പം ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ രീതി, ഭൂമി വിതരണം, താമസ കെട്ടിടങ്ങളുടെ എണ്ണം തുടങ്ങിയവ	44
		4.9 ഭൂമിയുടെ വിലകൾ, ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിൽ അടുത്ത കാലത്തുണ്ടായ വ്യത്യാസങ്ങൾ അവസാന മൂന്ന് വർഷത്തിൽ ഭൂമിയിന്മേൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള കൈമാറ്റവും ഉപയോഗവും	44
		5	ബാധിത കുടുംബങ്ങളുടെയും ആസ്തികളുടെയും എണ്ണവും മതിപ്പ് വിലയും
5.2 വനാവകാശം നഷ്ടപ്പെടുന്ന പട്ടിക വർഗ്ഗക്കാരും മറ്റ് വനവാസികളും ഉൾപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങളും	45		
5.3 പൊതു വിഭവങ്ങൾ ഉപജീവനമാർഗ്ഗമായി ആശ്രയിച്ചിരുന്നവയിൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന അവ നഷ്ടപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾ	45		
5.4 കേന്ദ്ര - സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെ വിവിധ പദ്ധതികൾ പ്രകാരം പതിച്ചു കിട്ടിയ ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾ	45		
5.5 ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് മുമ്പ് മൂന്ന് വർഷമോ അതിലധികമോ കാലയളവിൽ നഗര പ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾ	46		
5.6 മൂന്ന് വർഷമോ അതിലധികമോ കാലയളവിലായി ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമി പ്രാഥമിക ജീവനോപാധിയായി ആശ്രയിച്ചിരുന്ന കുടുംബങ്ങൾ	46		
5.7 ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും പദ്ധതിയുടെ പരോക്ഷ ആഘാതം അനുഭവിയ്ക്കേണ്ടി വരുന്ന കുടുംബങ്ങൾ	46		

		5.8 ഉൽപാദന സ്വത്തുക്കളുടേയും പ്രധാന ഭൂമിയുടെയും പട്ടിക	46
6	സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക-സാംസ്കാരിക രൂപരേഖ	6.1 പദ്ധതി പ്രദേശത്തിലെ ജനസംഖ്യാപരമായ വിശദാംശങ്ങൾ	47
		6.2 വരുമാനം - ദാരിദ്ര്യം, നിലവാരവും	47
		6.3 ദുർബ്ബല വിഭാഗങ്ങൾ	48
		6.4 ഭൂവിനിയോഗവും ഉപജീവനവും	48
		6.5 പ്രാദേശിക സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ	48
		6.6 പ്രാദേശിക ഉപജീവനത്തിന് കാരണമാകുന്ന ഘടകങ്ങൾ	49
		6.7 രക്തബന്ധകൃമങ്ങളും സാമൂഹിക സാംസ്കാരിക സംഘടനകളും	49
		6.8 ഭരണ സംഘടനകൾ	49
		6.9 രാഷ്ട്രീയ സംഘടനകൾ	49
		6.10 സാമുദായികാധിഷ്ഠിത പൗരസംഘടനകൾ	49
		6.11 പ്രാദേശിക ചലനാത്മകതയും ചരിത്രപരമായ പരിണാമ പ്രക്രിയയും	49
		6.12 ജീവിത സാഹചര്യങ്ങളുടെ ഗുണ നിലവാരം	50
7	സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി	7.1 ലഘൂകരണ സമീപനം	50
		7.2 ആഘാതം ഒഴിവാക്കുന്നതിനോ, ലഘൂകരിക്കുന്നതിനോ, നഷ്ടം നികത്തുന്നതിനോ വേണ്ടിയുള്ള നടപടികൾ	51
		7.3 പുനരധിവാസം, പുനഃസ്ഥാപനം, നഷ്ടപരിഹാരം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയമത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന നടപടികൾ	51
		7.4 നിർവ്വഹിയ്ക്കുമെന്ന് റിപ്പോർട്ടിൽ തന്നെ അർത്ഥനാധികാരി വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള നടപടികൾ	52
		7.5 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ വേളയിൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞ പദ്ധതി രൂപകല്പനയിലെ മാറ്റങ്ങൾ, വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകളിലുടനീളമുള്ള ആഘാതങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയും തീവ്രതയും പരിഹരിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ അധിക നടപടികൾ	52
		7.6 ഓരോ ലഘൂകരണ തന്ത്രത്തിനും വിശദമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും സമയപരിധിയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ലഘൂകരണ പദ്ധതി	53
		7.7 ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണെന്നും, നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവയിൽ തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമല്ലാത്തതാണെന്നും അർത്ഥനാധികാരി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള നടപടികൾ	57
8	സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത പദ്ധതിയും നിർവ്വഹണ	8.1 സ്ഥാപന ഘടനകളുടെ വിവരണവും ഓരോ ലഘൂകരണ നടപടികൾക്കും ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള വ്യക്തികളും	57
		8.2 സർക്കാർ ഇതര സ്ഥാപനങ്ങളുടേതാ	58

	സ്ഥാപന ചട്ടക്കൂടും	യ പങ്കാളിത്തം ഉണ്ടെങ്കിൽ അത് സംബന്ധിച്ച വിവരം	
		8.3 ആവശ്യമായ ശേഷിയും, സാങ്കേതിക സഹായം ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ സംബന്ധിച്ച സൂചനയും	58
		8.4 ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിനും ആവശ്യമായ അനുയോജ്യ സമയക്രമം	58
9	സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ ബഡ്ജറ്റും ആശ്വാസ നടപടികൾക്കുള്ള സ്രോതസ്സും	9.1 പുനസ്ഥാപന പുനരധിവാസ ചെലവുകൾ 9.2 വാർഷിക ബഡ്ജറ്റും പ്രവർത്തന പദ്ധതിയും 9.3 ഇനം തിരിച്ചുള്ള സാമ്പത്തിക സ്രോതസ്സ്	59 60 60
10	സാമൂഹ്യ പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി-മേൽ നോട്ടവും വിലയിരുത്തലും	10.1 നിരീക്ഷണവും മൂല്യനിർണ്ണയവും-പ്രധാന സൂചികകൾ 10.2 റിപ്പോർട്ടിംഗ് സംവിധാനവും നിരീക്ഷണ കർത്തവ്യങ്ങളും	61 61
11	ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ- നേട്ടങ്ങളും കോട്ടങ്ങളും -അപഗ്രഥനവും ശുപാർശയും	പൊതു ആവശ്യകത, കുറഞ്ഞ സ്ഥാനഭൂംഗമുള്ള ഇതര മാർഗ്ഗം, ഭൂമിയുടെ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ആവശ്യപ്പെടൽ, സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതത്തിന്റെ തീവ്രത, ആവശ്യമായ നടപടികൾ തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ച അന്തിമ സംഗ്രഹം	62
12 അനുബന്ധങ്ങൾ			
	1	സെക്ഷൻ 4(1) വിജ്ഞാപനം	66
	2	ബാധിത വ്യക്തികളേയും ചമയങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ച വിവരം	68
	3	പൊതുചർച്ചയുടെ ഹാജർ	69

**ഭാഗം
ഒന്ന്**

**സാമൂഹിക
പ്രത്യാഘാത
അവലോകനം**

അദ്ധ്യായം 1

പദ്ധതി,ഡെവലപ്പർ,പൊതു ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ

തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ തിരുവല്ലം വില്ലേജിൽപ്പെടുന്ന പനത്തുറ പ്രദേശത്ത് പനത്തുറ - സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കുകയെന്നതാണ് നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയെ റെടുക്കലിലൂടെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത വകുപ്പാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ളത്. തെക്ക് കോവളത്തേയും വടക്ക് ബേക്കലിനേയും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന പശ്ചിമ തീരകനാൽ ജലപാതയുടെ ഭാഗമായിട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് വീതി കൂട്ടി ഗതാഗത യോഗ്യമാക്കുന്നത്. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പനത്തുറ പ്രദേശത്ത് സ്റ്റീൽ ലാറ്റീസ് പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്നത്.

മറ്റേതൊരു ഗതാഗത സൗകര്യത്തെക്കാളും യാത്രക്കാർക്ക് സൗകര്യപ്രദമായും, സുരക്ഷിതമായും സഞ്ചരിക്കുന്നതിനും, ചരക്ക് നീക്കത്തിനും ഉപകരിക്കുന്ന ഒന്നാണ് ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത സംവിധാനം. കുറഞ്ഞ ചെലവിൽ വലിയ അളവിൽ ചരക്ക് നീക്കം സാധ്യമാക്കാമെന്നുള്ളതാണ് ജലഗതാഗത സംവിധാനത്തിൽ അന്തർലീനമായിരിക്കുന്ന പ്രധാന നേട്ടം. റോഡ് സംവിധാനത്തിന്റെ ലഭ്യത അപര്യാപ്തമായ ഒറ്റപ്പെട്ട ദ്വീപുകൾ, കായൽ പ്രദേശങ്ങൾ, ഉപദ്വീപുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ താമസിച്ച് വരുന്ന ജനവിഭാഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഏറെ പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന ഗതാഗത സംവിധാനമാണിതെന്നും കാണാവുന്നതാണ്.

ജലാശയങ്ങൾ പ്രകൃതിയുടെ വരദാനമായതിനാൽ, ഇതര ഗതാഗത സംവിധാനങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ വളരെ കുറഞ്ഞ മുതൽ മുടക്ക് കൊണ്ട് തന്നെ ജലഗതാഗതം പ്രായോഗിക തലത്തിൽ എത്തിക്കാൻ കഴിയുമെന്നതാണ് ഇതിന്റെ പ്രധാന സവിശേഷതയായി കാണേണ്ടി വരുന്നത്. ഗതാഗത സൗകര്യ വികസനത്തിന് പുറമെ തൊഴിലവസരങ്ങൾ, മത്സ്യബന്ധന വികസനം, ടൂറിസം വികസനം, സാമ്പത്തിക ഉണർവ് തുടങ്ങിയവയും ഇത് സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നു. ഇതൊടൊപ്പം തന്നെ പരിസ്ഥിതിയെ സംരക്ഷിച്ച് നിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നതാണ് ശ്രദ്ധേയമായ സംഗതി. പല തവണ വികസിപ്പിച്ചിട്ടും പ്രധാന ഹൈവേകൾക്ക് പോലും താങ്ങാൻ കഴിയാത്ത തരത്തിൽ വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിച്ചത് മുഖേന ഗതാഗത കുരുക്ക്, അപകടങ്ങൾ, വായു മലിനീകരണം തുടങ്ങിയവയാൽ വീർപ്പ് മുട്ടുന്ന റോഡ് ഗതാഗത സംവിധാനത്തിന് ഒരു ബദൽ സംവിധാനമായിട്ടും ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗതത്തെ പരിഗണിക്കേണ്ടുന്ന സ്ഥിതി വിശേഷത്തിലാണ് എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുള്ളത്. 44 നദികളും 34 കായലുകളും കൊണ്ട് ജല സമൃദ്ധമായ പ്രദേശമായതിനാൽ സംസ്ഥാനത്ത് ജലഗതാഗതത്തിനുള്ള സാധ്യത താരതമ്യേന വളരെ കൂടുതലാണ്. ഈ സാഹചര്യങ്ങൾ പരിഗണിച്ച് കൊണ്ടാണ് ജലഗതാഗത സംവിധാനങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന പദ്ധതികളിലേക്ക് ലക്ഷ്യം വെച്ചിട്ടുള്ളത്. ഏകദേശം 590 കിലോമീറ്റർ ദൈർഘ്യം വരുന്ന വെസ്റ്റ് കോസ്റ്റ് കനാൽ (പശ്ചിമ തീര കനാൽ) സംസ്ഥാനത്ത് പ്രയോഗ തലത്തിൽ കൊണ്ടുവരാനുള്ള നടപടികളിലിരിക്കുന്ന പ്രധാന ജലഗതാഗത സംവിധാനമാണ്. ഇത് തെക്ക് കോവളത്തേയും വടക്ക് ബേക്കലിനേയും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുത ജലഗതാഗതത്തിന് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സമ്പത്ത് വ്യവസ്ഥയിലും ഒരു പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കാൻ കഴിയുമെന്നും കാണേണ്ടി

വരുന്നു. പശ്ചിമ തീര കനാൽ ജലപാതയുടെ ഭാഗമായിട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വീതിയും ആഴവും കൂട്ടി ജലഗതാഗതത്തിന് യോഗ്യമാക്കാനുള്ള തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുള്ളത്. അതിന്റെ ഭാഗമായിട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ വരുന്ന പനത്തുറ-സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിനുവേണ്ടി പാലം നിർമ്മിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും മനസ്സിലാക്കേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യങ്ങൾ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ നിർദ്ദിഷ്ട പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണം വലിയൊരു ജനവിഭാഗത്തിന് പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന ഒരു പൊതു ആവശ്യമായി തന്നെ വിലയിരുത്തേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 2

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയുടെ വ്യാപ്തിയും സവിശേഷതകളും

ഡെവലപ്പറുടെ അപേക്ഷ പ്രകാരം 19.70 ആർ ഭൂമിയാണ് പദ്ധതി പ്രവർത്തനത്തിന് ആവശ്യമായി വരുന്നത്. ഫീൽഡിൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള അലൈൻമെന്റ് കല്ലുകൾ പ്രകാരം നിലവിലുള്ള റോഡിന്റെ ഇരുവശത്തുമായി വരുന്ന ഭൂമിയാണ് ഈ പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടതായി വരുന്നത്. പുഴ പുറമ്പോക്ക്. റോഡ് പുറമ്പോക്ക് എന്നിവ കൂടി അലൈൻമെന്റിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതിനാൽ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വരുന്ന സ്വകാര്യ ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണം ഇതിനേക്കാൾ കുറവായിരിക്കാനുള്ള സാധ്യതയാണുള്ളത്.

അലൈൻമെന്റിനകത്ത് വരുന്ന സ്വകാര്യ ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശത്തിലും ഉടമസ്ഥതയിലുമുമാണെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഇതിൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ പാർപ്പിട കെട്ടിടവും, കച്ചവട സ്ഥാപനവും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. മറ്റ് രണ്ടെണ്ണം യാതൊരു തരത്തിലുള്ള ചമയങ്ങളില്ലാതെയും കൃഷി ചെയ്യാതെയും ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണെന്നും കാണുന്നുണ്ട്. ഇതിലുള്ള ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഒരു ഭൂവിഭാഗം സമീപ പ്രദേശത്തുള്ള സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഭൂമിയാണെന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കടമുറിയെ ഏകദേശം 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്ന സ്ഥിതിവിശേഷം ഒഴിച്ച് നിറുത്തിയാൽ അലൈൻമെന്റിനകത്ത് വരുന്ന ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതു മുഖേന പ്രദേശത്ത് മറ്റ് യാതൊരു തരത്തിലുമുള്ള ഗുരുതര സാമൂഹിക ആഘാതങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുന്നതായി കാണുന്നില്ല. എന്നാൽ ക്ഷേത്രം വക ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്നത് ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ആചാരങ്ങളനുസരിച്ചുള്ള പല ചടങ്ങുകൾക്കും ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാക്കുമെന്നുള്ളതിനാൽ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെതിരെ വ്യാപകമായ ആക്ഷേപവും എതിർപ്പുകളും പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 3

**പദ്ധതിയ്ക്ക് അവശ്യം വേണ്ട ചുരുങ്ങിയ അളവ്
ഭൂമിയാണോ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ
ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതെന്ന സംഗതി**

പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വികസനത്തിന് 35 മീറ്റർ വീതിയിൽ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. രണ്ട് കരകളിലും 5 മീറ്റർ വീതിയുള്ള റോഡും നിർമ്മിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഡെവലപ്പറിന്റെ പ്രതിനിധിയിൽ നിന്ന് അറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇപ്രകാരം 25 മീറ്റർ വീതിയിലാണ് കനാൽ വികസിപ്പിക്കുന്നതെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുമ്പോൾ അതിനനുസൃതമായ രീതിയിൽ പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ ഭൂമിയാണ് ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് പ്രാഥമികമായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവരങ്ങൾക്ക് ഡെവലപ്പറുമായി രേഖാമൂലം ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നുവെങ്കിലും ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

അദ്ധ്യായം 4

പദ്ധതിയ്ക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ സാധ്യതയുള്ള സ്ഥാന സ്ഥലങ്ങളും അവയുടെ അനുയോജ്യതയും

ഒരു പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്ന അവസരത്തിൽ, അവയുടെ സ്ഥാനം/ലൊക്കേഷൻ നിർണ്ണയിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ ചില മാനദണ്ഡങ്ങൾ പരിഗണിയ്ക്കണമെന്ന് ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിൽ നിഷ്കർഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ മുഖേന പ്രദേശത്ത് സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള ആഘാതങ്ങൾ പരമാവധി കുറയുന്ന തരത്തിൽ പൊതുസ്ഥലങ്ങളോ, ഉപയോഗിക്കാതെ കിടക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങളോ പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാധ്യത പരിശോധിയ്ക്കണമെന്ന് നിയമം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

പനത്തൂറ - സുബ്രഹ്മണ്യം സ്വാമി ക്ഷേത്രം റോഡിന് കുറുകെയായിട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാർ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് ഉദ്ദേശം 200 മീറ്റർ നീളത്തിൽ പ്രസ്തുത ആറ് മണ്ണ് മുടിയ അവസ്ഥയിലായതിനാൽ നിലവിൽ പാലത്തിന്റെ ആവശ്യമില്ലാത്ത സാഹചര്യമാണ് നിലനിൽക്കുന്നത്. എന്നാൽ ഉൾനാടൻ ജല ഗതാഗതത്തിനായി മണ്ണ് മാറ്റി ആറ് പുനഃസൃഷ്ടിച്ച് വിപുലീകരിക്കുമ്പോൾ അത് മുറിച്ച് കടക്കുന്നതിന് റോഡിൽ പാലത്തിന്റെ ആവശ്യകത ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. കോവളത്തുനിന്ന് ആരംഭിക്കുന്ന പാർവ്വതി പുത്തനാർ നിലവിലുള്ള റോഡിന് കുറുകെയായിട്ടാണ് ഒഴുകിയിരുന്നത്. മണ്ണ് കൊണ്ട് മുടിപ്പോയ ഭാഗത്ത് തന്നെ അത് പുനഃസൃഷ്ടിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭാഗത്ത് രണ്ടായി മുറിഞ്ഞുപോകുന്ന റോഡിനെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്. ഇതിന് വേണ്ടിയാണ് ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ആവശ്യമായി വരുന്നതെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനുവേണ്ടി റോഡിന്റെ ഇരുവശത്തുമായി വരുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങളാണ് ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. പാലം നിർമ്മാണത്തിൽ റോഡിന് ഇരു വശത്തുമുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾക്ക് പകരമായി ഉപയോഗപ്പെടു

ത്താൻ സാധിക്കുന്ന സമാന സ്ഥലങ്ങളുടെ ലഭ്യതയെ സംബന്ധിച്ച പരിശോധനക്ക് വലിയ പ്രസക്തിയുള്ളതായി പഠന സംഘം നിരീക്ഷിക്കുന്നില്ല.

അദ്ധ്യായം 5

പൊതുസ്ഥലമോ, ഉപയോഗിയ്ക്കാതെ കിടക്കുന്ന സ്ഥലമോ പദ്ധതിയ്ക്കായി ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാധ്യതയും അപ്രകാരമുള്ള ഭൂമി ഡെവലപ്പറുടെ കൈവശത്തിലാണോയെന്ന സംഗതിയും

നിലവിലുള്ള റോഡും, അതിൽ നിന്നുള്ള നടപ്പാതകളും, പാർവ്വതി പുത്തനാറും, ബൈ റോഡുകളുമാണ് പൊതു സ്ഥലമായി പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് കാണാൻ കഴിയുന്നത്. റോഡും അതിന്റെ പുറമ്പോക്കും, ബൈ റോഡുകളും, പാർവ്വതി പുത്തനാറും, നടപ്പാതകളുമൊക്കെ പൂർണ്ണമായോ ഭാഗികമായോ നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. റോഡിന്റെ ഇരുവശത്തുമായി വരുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് കൊണ്ട് മാത്രമേ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണ സാധ്യമാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട് തന്നെ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണമെന്ന പദ്ധതിയിൽ ആഘാത ഭൂരികരണ മാർഗ്ഗമെന്ന രീതിയിൽ, പൊതു സ്ഥലമോ, ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക ആവശ്യത്തിനായി ഉപയോഗിയ്ക്കാതെ കിടക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങളോ ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാധ്യതയുടെ പരിശോധനക്ക് വലിയ പ്രസക്തിയില്ലായെന്നാണ് നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്.

അദ്ധ്യായം 6

പദ്ധതിയാൽ ബാധിയ്ക്കപ്പെടുന്ന/ കുടിയിറക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ള വ്യക്തികൾ/ കുടുംബങ്ങളുടെ വിവരം

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ/ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥയിലും കൈവശത്തിലുമാണെന്നാണ് പരിശോധനയിൽ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 7

ബാധിതപ്പെടുന്ന പാർപ്പിടകെട്ടിടങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച വിവരം

നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കുന്ന സാഹചര്യമില്ല. പദ്ധതിയ്ക്കുവേണ്ടി മൂന്ന് ഭൂവിഭാഗങ്ങളാണ് ഭാഗികമായി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. ഇതിൽ രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ചമയങ്ങളൊന്നും ഇല്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നതാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മറ്റൊന്ന് പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് ചേർന്ന് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കടമുറി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഭൂവിഭാഗമാണ്. ഇപ്രകാരം പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളെ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ബാധിക്കുന്നില്ലായെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നു.

അദ്ധ്യായം 8

പദ്ധതിയാൽ ബാധിതപ്പെടുന്ന കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങൾ/ ഉപജീവന മാർഗ്ഗങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് കൈവശങ്ങളിലുള്ളവയാണ്. ഒരു കൈവശ ഭൂമിയിൽ ഒരു കച്ചവട സ്ഥാപനം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്ന കച്ചവട സ്ഥാപനം(സ്റ്റേഷൻ റി)ത്തിന്റെ അവശേഷിക്കുന്ന ഭാഗത്ത് കച്ചവടം തുടരാൻ സാധിക്കുമെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് തന്നെ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗത്തെ ദോഷപ്പെടുത്തുന്നുമെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 9

ബാധിതപ്പെടുന്ന പൊതു കെട്ടിടങ്ങൾ, സെറ്റിൽമെന്റുകൾ മറ്റ് പൊതു ആസ്തികൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ.

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശത്തിലും ഉടമസ്ഥതയിലുമാണെന്നാണ് പരിശോധനയിൽ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഇതിൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിലുള്ള ഒരു കടമുറിയിൽ കച്ചവടസ്ഥാപനം പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. ബാക്കി രണ്ടെണ്ണവും ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. ഇതിൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗം പൊതു ആസ്തിയുടെ പരിധിയിൽപ്പെടുന്ന ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയാണ്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള പൊതു കെട്ടിടങ്ങളേയോ സെറ്റിൽമെന്റുകളേയോ ബാധിക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും പൊതു ആസ്തിയെ ബാധിക്കുന്ന സ്ഥിതി വിശേഷം പ്രദേശത്ത് ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 10

**ബാധിതപ്പെടുന്ന പൊതു സാമൂഹിക സ്വത്തുക്കൾ,
റോഡുകൾ, പാർക്കുകൾ, ഡ്രെയിനേജ് സംവിധാനം,
വൈദ്യുത വിതരണം തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ച
വിവരണം**

പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനുവേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ പൊതു സാമൂഹിക സ്വത്തുക്കളോ, പാർക്കുകളോ, ഡ്രെയിനേജ് സംവിധാനമോ നിലനിൽക്കുന്നില്ല. പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പനത്തൂറ - സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിലാണ് പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ റോഡിന് ഇരുവശത്ത് നിന്നുമുള്ള ഭൂമി ഭാഗികമായി ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ടാണ് പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത്. പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണമായതിനാൽ ഇത് നിലവിലുള്ള റോഡിനെ ദോഷപ്പെടുത്തുന്ന സാഹചര്യവുമില്ല. വൈദ്യുത വിതരണ സംവിധാനത്തിൽ നേരിയ രീതിയിലുള്ള പുനഃക്രമീകരണം പദ്ധതി നിർമ്മാണവേളയിൽ ആവശ്യമായി വരുമെന്ന് കാണുന്നു.

അദ്ധ്യായം 11

ബാധിതപ്പെടുന്ന ന്യായ വിലപ്പോഷ്ടകൾ, ഭക്ഷ്യധാന്യ സംഭരണ ശാലകൾ, ആരാധനാലയങ്ങൾ, ശ്മശാനം തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ചവിവരണം

ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് കൈവശങ്ങളാണെന്നാണ് പരിശോധനയിൽ കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറിയെ 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഇത് ന്യായവില ഷോപ്പിന്റെ നിർവ്വചനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതല്ല.

ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള ഭക്ഷ്യധാന്യ സംഭരണശാലകളോ, ആരാധനാലയങ്ങളോ, ശ്മശാനമോ തുടങ്ങിയവയൊന്നും തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ/അലൈൻമെന്റിനുള്ളിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നില്ല.

അദ്ധ്യായം 12

ബാധിതപ്പെടുന്ന കുടിവെള്ള ഉറവകൾ, കന്നുകാലികൾക്കുള്ള മേച്ചിൽപ്പുറങ്ങൾ, ജലസ്രോതസ്സുകൾ, പൊതുകുളങ്ങൾ, തോട്ടങ്ങൾ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച വിവരണം.

നിലവിലുള്ള റോഡിന്റെ ഇരുവശത്തുമുള്ള സ്വകാര്യ ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഭാഗികമായ അളവിൽ ഏറ്റെടുത്ത് കൊണ്ടാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള രൂപരേഖ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള സ്വകാര്യ ഭൂവിഭാഗങ്ങളിലോ, പൊതു സ്ഥലങ്ങളിലോ കുടിവെള്ള ഉറവകൾ, കന്നുകാലികൾക്കുള്ള മേച്ചിൽ പുറങ്ങൾ, ജലസ്രോതസ്സുകൾ, പൊതു കുളങ്ങൾ, തോട്ടങ്ങൾ തുടങ്ങിവയൊന്നും തന്നെ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നില്ല.

അദ്ധ്യായം 13

പദ്ധതിയാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ള പരോക്ഷ ആഘാതങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച വിവരം

പദ്ധതി യാഥാർത്ഥ്യമാകുന്നതോടെ പ്രദേശവാസികൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ജനസമൂഹത്തിന് പ്രയോജനങ്ങളാണ് അനുഭവ വേദ്യമാകുന്നത്. പനത്തൂറ - സുബ്രഹ്മണ്യം റോഡിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത് മുഖേന ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള പരോക്ഷ ആഘാതങ്ങൾ പ്രദേശത്ത് സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ളതായി നിരീക്ഷിക്കുന്നില്ല.

പാലം നിർമ്മിക്കുന്ന പ്രദേശത്ത് നിന്ന് തോട്ടമുക്ക് ഭാഗത്തേക്ക് കടൽ ഭിത്തിയുടെ സമീപത്ത് കുടിയാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാർ ഒഴുകുന്നത്. ഉദ്ദേശം 5 മീറ്റർ ദൂരവ്യത്യാസമാണ് ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ കടൽ ഭിത്തിയും പാർവ്വതി പുത്തനാറും തമ്മിൽ വരുന്നത്. പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വീതിയും, ആഴവും കൂട്ടുന്നത് കടൽ ഭിത്തിയ്ക്ക് ബലക്ഷയം ഉണ്ടാകാനുള്ള സാധ്യതയുണ്ടെന്ന് നിരീക്ഷിക്കേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്. കടൽ നിരപ്പിനെക്കാൾ താണ പ്രദേശമായതിനാൽ കടൽ ഭിത്തിക്കുണ്ടാകുന്ന ബലക്ഷയം ഗുരുതരമായ പ്രകൃതി ദുരന്തം ഉണ്ടാക്കാനുള്ള സാധ്യതയുള്ളതിനാൽ ഈ വിഷയം ശാസ്ത്രീയ -സാങ്കേതിക കാഴ്ചപ്പാടോടെ പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും വിലയിരുത്തുന്നു.

അദ്ധ്യായം 14

ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ശിപാർശയിൽ, നിയമം / ചട്ടങ്ങൾ അനുശാസിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ/ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കുന്നുണ്ടോയെന്ന സംഗതി

ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ പൊതു ആവശ്യം നിറവേറ്റാൻ ഉപയുക്തമാണോ, ഉപയുക്തമാണെങ്കിൽ അതിന് വേണ്ട ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വിസ്തീർണ്ണത്തിലാണോ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നത്, സാമൂഹിക ആഘാതം താരതമ്യേന

കുറവ് വരുന്ന സമാന്തരമായ മറ്റ് സ്ഥലങ്ങൾ/ ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ പരിഗണിക്കുകയും അവ പദ്ധതിക്ക് അനുയോജ്യമല്ലായെന്ന് കണ്ടെത്തിയിരുന്നോ, പദ്ധതിയ്ക്ക് ഉപയോഗിക്കാൻ തക്ക ഭൂമി ഡെവലപ്പറുടെ കൈവശത്തിലുണ്ടോ തുടങ്ങി നിയമം/ചട്ടങ്ങൾ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന വിഷയങ്ങൾ പഠന സംഘം പരിശോധിച്ചിരുന്നു.

പനത്തൂറ- സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിൽ ആറിന് കുറുകെ നിലവിൽ പാലമില്ല. നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്ത് പാർവ്വതി പുത്തനാർ പൂർണ്ണമായും മണ്ണ് കൊണ്ട് മുടിയ അവസ്ഥയിലായതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭാഗത്ത് റോഡാണ് നിലനിൽക്കുന്നത്. എന്നാൽ ബേക്കൽ - കോവളം ജലഗതാഗതത്തിന്റെ ഭാഗമായി പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് പാർവ്വതി പുത്തനാർ പുനഃസൃഷ്ടിച്ച് 35 മീറ്റർ വീതിയിൽ നവീകരിക്കുമ്പോൾ നിലവിലുള്ള റോഡ് രണ്ടായി മുറിയുകയും, പാലത്തിന്റെ ആവശ്യകത ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ജലഗതാഗതത്തിന് സൗകര്യപ്രദമായ രീതിയിൽ സാങ്കേതികമായ സംഗതികൾ പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടാണ് പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത്. ഇതിലേക്കാവശ്യമായ അളവിൽ മാത്രമാണ് ഭൂമിയേറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ നൽകിയിരിക്കുന്നതെന്ന് പഠന സംഘം നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്.

എന്നാൽ പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് ആറ് പുനർ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുമായി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന ഒരു കച്ചവട സ്ഥാപനത്തിന് സ്ഥാനഭ്യംശം ഉണ്ടാകുന്നതിനാൽ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനത്തെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കുന്ന സ്ഥിതി വിശേഷവുമുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

പരിശോധനയിൽ ആറ് പുനർസൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് പകരമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ബൈപാസ്സ് പോലെ ഒഴുകുന്ന ഉദ്ദേശം 9 മീറ്റർ വീതിയിൽ ഒഴുകുന്ന ഒരു നീർച്ചാൽ സമീപത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ട്. മണ്ണ് മുടിയ ഭാഗത്തിന് സമീപമായ ഇടിഞ്ഞിക്കരയിൽ നിന്ന് കുന്നത്തുരുത്തി വഴി പുതുവൽ ഭാഗത്ത് പാർവ്വതീ പുത്തനാറുമായി സംഗമിക്കുന്ന രീതിയിലാണ് പ്രസ്തുത നീർച്ചാൽ ഒഴുകുന്നത്. ഇതിന്റെ ഇരുവശങ്ങളും ചതുപ്പ് പ്രദേശങ്ങളും ചമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയുമാണ്. ഏകദേശം ഒരു കിലോമീറ്റർ നീളം വരുന്ന പ്രസ്തുത നീർച്ചാൽ വികസിപ്പിച്ചാൽ ജലഗതാഗതത്തിന് അനുയോജ്യമാകുമെന്നാണ് പ്രാഥമികമായി വിലയിരുത്തുന്നത്. ഇതിന് വേണ്ടി നീർച്ചാലിന്റെ ഇരുവശത്ത് നിന്നുമുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതു മുഖേന പ്രദേശത്ത് യാതൊരു തരത്തിലുമുള്ള ആഘാതങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയില്ലായെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ മാർഗ്ഗം പരിഗണിക്കുകയാണെങ്കിൽ പാലം നിർമ്മിയ്ക്കേണ്ടി വരുന്ന സ്ഥാനത്തിനും മാറ്റം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്.

അദ്ധ്യായം 15

**പദ്ധതി സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള പ്രത്യാഘാതങ്ങളും
അവയെ അഭിമുഖീകരിയ്ക്കുന്നതിനുള്ള രീതി, ചെലവ്
അതിന് പദ്ധതിയുടെ ആകെ ചെലവിന്മേലുള്ള
പ്രത്യാഘാതം സംബന്ധിച്ച വിവരണം**

പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണമാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി കൊണ്ട് വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ഇതിനുവേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ കൈവശത്തിലും ഉടമസ്ഥതയിലുമാണെന്നാണ് നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

ഒരു കച്ചവട സ്ഥാപനത്തിനുണ്ടാകുന്ന സ്ഥാനഭ്യംഗമെന്ന സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതം ഉണ്ടാകുമെന്നതിനാൽ അതിനെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതിനുള്ള ചെലവ് പദ്ധതിയിൽ ഉണ്ടാകുമെന്നാണ് പഠന സംഘം നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്.

അദ്ധ്യായം 16

പൊതുജനാഭിപ്രായം

ബാധിത ഭൂവുടമകളുൾപ്പെടെ പ്രദേശവാസികൾ നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയെ സ്വാഗതം ചെയ്യുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരു പൊതു വികാരം പ്രദേശത്ത് ഇല്ലായെന്നാണ് നിരീക്ഷിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. കടൽ ഭിത്തിയ്ക്ക് സമീപത്തുകൂടി പാർവ്വതീ പുത്തനാർ ഒഴുകുന്നതിനാൽ അതിന്റെ ആഴവും വീതിയും കൂട്ടുന്നത് കടൽ ഭിത്തിക്ക് ബലക്ഷയം ഉണ്ടാകുമെന്നതിനാൽ നിർദ്ദിഷ്ട ജലഗതാഗത പദ്ധതി തോട്ടമുക്ക് ഭാഗം വരെയായി പരിമിതപ്പെടുത്തണമെന്ന അഭിപ്രായവും ഉയർന്ന് വന്നിരുന്നു. കൂടാതെ മണ്ണ് മൂടിയ ഭാഗത്തിന് സമീപമായ ഇടിഞ്ഞിക്കരയിൽ നിന്ന് കുന്നംതുരുത്തി വഴി പുതുവൽ ഭാഗത്ത് പാർവ്വതീ പുത്തനാറുമായി സംഗമിക്കുന്ന രീതിയിൽ ഒഴുകുന്ന നീർച്ചാലിനെ വികസിപ്പിച്ചാൽ ജലഗതാഗതത്തിന് അനുയോജ്യമാകുമെന്നും അതിന് വേണ്ടി നീർച്ചാലിന്റെ ഇരുവശത്ത് നിന്നുമുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമൂലമേ പ്രദേശത്ത് യാതൊരു തരത്തിലുമുള്ള ആഘാതങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയില്ലായെന്നുമുള്ള അഭിപ്രായവും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 17

അവലോകന സംഗ്രഹം

ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗതത്തിന്റെ ഭാഗമായി കോവളം മുതൽ ബേക്കൽവരെയുള്ള ജലഗതാഗതത്തിനുവേണ്ടി പാർവ്വതീ പുത്തനാറിന്റെ വീതിയും ആഴവും വർദ്ധിപ്പി

കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ പുരോഗമിച്ച് വരുന്നതായി മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്. ഇപ്രകാരം പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുമ്പോൾ പനത്തൂറ - സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡ് രണ്ടായി മുറിയുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് ജലഗതാഗതത്തിന് തടസ്സമുണ്ടാക്കാത്ത തരത്തിലും റോഡുകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന തരത്തിലും പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണം അത്യാവശ്യമുള്ള സംഗതിയാണെന്ന് തന്നെ നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. അതിലേക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ അളവും സ്ഥാനവും സാങ്കേതികമായി ശരിയായ രീതിയിലാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാനും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് ഉദ്ദേശം 200 മീറ്റർ നീളത്തിൽ നിലവിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാർ നിലവിലില്ല. മണ്ണ് മുടിയ പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് ആറ് പുനഃസൃഷ്ടിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നാണ് കാണുന്നത്. ഇപ്രകാരം ആറ് പുനഃസൃഷ്ടിക്കുമ്പോഴാണ് പാലത്തിന്റെ ആവശ്യകത ഉണ്ടാകുന്നതെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ആഘാത ദുരീകരണമാർഗ്ഗമെന്ന രീതിയിൽ അദ്ധ്യായം 14 ൽ പരാമർശിച്ച ഇതര മാർഗ്ഗത്തിന്റെ സാധ്യത കൂടി പരിഗണിക്കണമെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിനോടൊപ്പം, പ്രദേശ വാസികൾ ആശങ്കപ്പെടുന്നതുപോലെ കടൽ ഭിത്തിയോട് ചേർന്നു വരുന്ന പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വീതിയും ആഴവും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് സമീപത്ത് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടൽ ഭിത്തിക്ക് ബലക്ഷയം ഉണ്ടാക്കുമെന്ന വിഷയം ഗൗരവമായി പരിഗണിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഭാഗം രണ്ട്

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത
നിർവ്വഹണ പദ്ധതി

ആമുഖം

സർക്കാരിന്റെ പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന്, 1894 ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമമാണ് പ്രാബല്യത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നത്. ഈ നിയമ പ്രകാരമുള്ള ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ ഭൂവുടമകൾക്ക് മതിയായ നഷ്ടപരിഹാരം ലഭിക്കുന്നില്ലായെന്ന ആക്ഷേപം പരക്കെ ഉണ്ടായിരുന്നു. കൂടാതെ പ്രസ്തുത നിയമം കൊളോണിയൽ സ്വഭാവമുള്ളതാണെന്നും അതിൽ ഏറ്റെടുക്കൽ മുഖേന കൂടിയിറക്കപ്പെടുന്നവർക്കും ഉപജീവനം നഷ്ടപ്പെടുന്നവർക്കും യാതൊരു ആശ്വാസ നടപടികളും വിഭാവനം ചെയ്യുന്നില്ലായെന്നുമുള്ള പരാതികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇതിന് പരിഹാരമായി, “ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ ന്യായമായ നഷ്ട പരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും, പുനരധിവാസത്തിനും, പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള അവകാശ നിയമം” എന്ന പേരിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാർ 2013-ൽ ഒരു നിയമം നിർമ്മിക്കുകയും 01.01.2014 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ഭൂവുടമകൾക്കുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം ഗണ്യമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുക മാത്രമല്ല, തൊഴിലാളികളും, വാടകക്കാരും ഉൾപ്പെടെ ബാധിതരാകുന്ന ഓരോ കുടുംബത്തിനും മതിയായ പുനരധിവാസവും പുനഃസ്ഥാപനവും നൽകണമെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട്, പ്രസ്തുത ഭൂമിയെ ആശ്രയിച്ചിരുന്നവർക്ക് നീതി ലഭ്യമാക്കുന്നതിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

2013-നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ച്, പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുമ്പോൾ ഭൂമിയുടെ അളവ് ബാധകമാക്കാതെ തന്നെ പദ്ധതി മുഖേന ഉണ്ടാകാൻ സാധ്യതയുള്ള സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഒരു സ്വതന്ത്ര ഏജൻസിയെ കൊണ്ട് അവലോകനം നടത്താനും സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കാനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതു മൂലം. ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂമി ഉപയോഗിച്ചുള്ള പദ്ധതി പൊതു ആവശ്യം നിറവേറ്റാൻ ഉപയുക്തമാണോ?, ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂമി പൊതു ആവശ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വിസ്തീർണത്തിലാണോ?, പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഇതരസ്ഥലങ്ങൾ പരിഗണിയ്ക്കുകയും അവ ഉപയുക്തമല്ലായെന്ന് കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ?, പദ്ധതിയുടെ മൊത്തം നേട്ടങ്ങൾ സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതങ്ങളേയും ചെലവിനേയും, ബാധിയ്ക്കപ്പെടുന്ന / സ്ഥാനഭ്യംശം സംഭവിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആഘാതങ്ങളേയും ചെലവിനേയും മറികടക്കുന്നുണ്ടോ? തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ നീതീകരിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും നിയമം അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായി ബാധിത സമൂഹത്തിന് ഉണ്ടാകുന്ന പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ വിലയിരുത്തുന്നതിനും നിർണ്ണയി

കുന്നതിനുമായിട്ടുള്ള ഒരു ഉപകരണമാകുകയെന്നതാണ് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ യൂണിറ്റിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വമായി കാണേണ്ടിവരുന്നത്. ആയത് പൂർണ്ണമായും നിറവേറ്റാൻ ആത്മാർത്ഥമായി പരിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഒപ്പ്
പഠന യൂണിറ്റ് ചെയർമാൻ

അദ്ധ്യായം 1

നിർവ്വഹണ സംഗ്രഹം

മനുഷ്യ സമൂഹത്തിന്റെ ജീവതത്തിനും നിലനിൽപ്പിനും പരിമിത വിഭവത്തിനും ഭൂമി എപ്പോഴും നിർണ്ണായകമായ പങ്ക് വഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു സാമ്പത്തിക ആസ്തിയെന്ന രീതിയിൽ ഭൂമിയ്ക്ക് പ്രഥമ സ്ഥാനമാണ് നൽകിയിട്ടുള്ളത്. റോഡ്, റെയിൽവേ, ജലസേചനം, പാലങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനുള്ള നിക്ഷേപം ഏതൊരു രാജ്യത്തിന്റേയും വികസത്തിന് അതി പ്രധാനമാണ്. അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനത്തിന് പ്രാഥമികമായി വേണ്ടത് വലിയ അളവിലുള്ള ഭൂമിയുടെ ലഭ്യതയാണ്. അതിനാൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ എന്നത് അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിന്റെ അളവ് കോലായി കാണേണ്ടി വരുകയും ചെയ്യുന്നു.

1.1 പദ്ധതിയും പൊതു ആവശ്യകതയും

തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ തിരുവല്ലം വില്ലേജിൽപ്പെട്ട പനത്തൂറ പ്രദേശത്ത്, പനത്തൂറ- സുബ്രഹ്മണ്യം റോഡിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കുകയെന്നതാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയിലൂടെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്.

കേരളത്തിന്റെ തെക്കേ അറ്റത്തുള്ള കോവളത്തേയും വടക്ക് ബേക്കലിനേയും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന പശ്ചിമ തീര കനാൽ ജലപാതയുടെ നിർമ്മാണം പുരോഗമിച്ച് വരുകയാണ് പ്രസ്തുത ജലപാതയുടെ നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വീതി കൂട്ടി വികസിപ്പിക്കുന്നത്. ഇതിനെ തുടർന്നാണ് പനത്തൂറ- സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിന് കുറുകെ പാർവ്വതി പുത്തനാറിൽ ഇരുമ്പ് പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. വലിയ ഒരു ജനസമൂഹത്തിന് ഗുണം ചെയ്യുന്ന ഒരു പദ്ധതിയായതിനാൽ ഇതിലേക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ശുപാർശയെ ഒരു പൊതു ആവശ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയാണെന്ന് തന്നെ നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്.

1.2 പദ്ധതിയുടെ സ്ഥാനം

തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ തിരുവല്ലം വില്ലേജിൽപ്പെടുന്ന പനത്തൂറ പ്രദേശത്താണ് പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നത്. കഴക്കൂട്ടം - കോവളം ബൈപാസ് റോഡിൽ പനത്തൂറ ജംഗ്ഷനിൽ നിന്ന് തെക്കോട്ട് ശ്രീ. സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിൽ ഉദ്ദേശം 300 മീറ്റർ ചെല്ലുമ്പോഴാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാർ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ഈ പുഴയ്ക്ക് കുറുകെ പനത്തൂറ - സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിലാണ് പാലം നിർമ്മിക്കാൻ ഡെവലപ്പർ തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നത്.

1.3 ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ വലിപ്പവും സവിശേഷതകളും

പൊന്നും വിലയ്ക്കേടുക്കേണ്ടുന്ന ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണമാണ് വലിപ്പം എന്നത് കൊണ്ട് വിവക്ഷിക്കുന്നത്. ഡെവലപ്പറുടെ അപേക്ഷ പ്രകാരം 19.70 ആർ ഭൂമിയാണ് ഏറ്റെടുക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ വിശദമായ സർവ്വെ നടപടികളിലൂടെ മാത്രമേ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടുന്ന ഭൂമിയുടെ യഥാർത്ഥ വിസ്തീർണ്ണം വെളിവാകുകയുള്ളൂവെന്നും ബോധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

1.4 പരിഗണിച്ച ഇതരമാർഗ്ഗങ്ങൾ

ജല ഗതാഗത പാത ഒരുക്കുന്ന നടപടികളുടെ ഭാഗമായി പാർവ്വതി പുത്തനാർ വീതിയും ആഴവും കൂട്ടി വികസിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് പനത്തുറ - സുബ്രഹ്മണ്യം റോഡ് രണ്ടായി മുറിഞ്ഞ് പോകുന്നത്. ഇപ്രകാരം പുഴയുടെ രണ്ട് കരകളിലായി എത്തി നിൽക്കുന്ന പ്രസ്തുത റോഡ് ഭാഗങ്ങളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത്. നിലവിലുള്ള റോഡിന്റെ ഇരുവശത്ത് നിന്നും ഭൂമി ഏറ്റെടുത്ത് കൊണ്ടാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയിൽ പാല നിർമ്മാണം തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നാണ് അലൈൻമെന്റ് സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നത്.

പരിശോധനയിൽ ഇവ മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിലാണെന്നാണ് കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. റവന്യൂ റിക്കാർഡുകൾ പ്രകാരം ഇവ പുരയിടം എന്ന വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഒരു പാർപ്പിട കെട്ടിടവും ഒരു കടമുറിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും കടമുറിയെ ഏകദേശം പൂർണ്ണമായി തന്നെ ബാധിക്കുന്ന തരത്തിലാണ് അലൈൻമെന്റ് സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങളും പ്രത്യേക ചമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാഹചര്യവുമുണ്ട്.

പ്രദേശത്ത് ആറ് പൂർണ്ണമായും മണ്ണ് മൂടിയ അവസ്ഥയിലാണ്. ഈ ഭാഗത്തിന് സമീപമായ ഇടിഞ്ഞിക്കരയിൽ നിന്ന് കുനംതുരുത്തി വഴി പുതുവൽ ഭാഗത്ത് പാർവ്വതീ പുത്തനാറുമായി സംഗമിക്കുന്ന രീതിയിൽ ഒരു നീർച്ചാൽ ഒഴുകുന്നുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഇരുവശങ്ങളും ചതുപ്പ് പ്രദേശങ്ങളും ചമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയുമാണ്. ഏകദേശം ഒരു കിലോമീറ്റർ നീളം വരുന്ന പ്രസ്തുത നീർച്ചാൽ വികസിപ്പിച്ചാൽ ജലഗതാഗതത്തിന് അനുയോജ്യമാകുമെന്നാണ് പ്രാഥമികമായി വിലയിരുത്തുന്നത്. ഇതിന് വേണ്ടി നീർച്ചാലിന്റെ ഇരുവശത്ത് നിന്നുമുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതുവേണ്ടി പ്രദേശത്ത് യാതൊരു തരത്തിലുമുള്ള ആഘാതങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയില്ലായെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ആഘാത ദുരീകരണമാർഗ്ഗമെന്ന രീതിയിൽ ഇതര മാർഗ്ഗമായി ഇതിനെ കാണേണ്ടി വരുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

1.5 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ

ഡെവലപ്പർ ഫീൽഡിൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള അലൈൻമെന്റ് കല്ലുകൾ പ്രകാരം നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ മൂന്ന് കൈവശ ഭൂവിഭാഗങ്ങളെ ഭാഗികമായി ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. റവന്യൂ റിക്കാർഡുകൾ പ്രകാരം ഇവ പുരയിടം എന്ന വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഒരു പാർപ്പിട കെട്ടിടവും ഒരു കടമുറിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും കടമുറിയെ ഏകദേശം പൂർണ്ണമായിതന്നെ ബാധിക്കുന്ന തരത്തിലാണ് അലൈൻമെന്റ് സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങളും പ്രത്യേക ചമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാഹചര്യവുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗത്തെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്ന് കാണേണ്ടിവരുന്നുണ്ട്. കച്ചവട സ്ഥാപനത്തെ

ബാധിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് ഉള്ളതിനാൽ പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന സംവിധാനങ്ങൾക്ക് പ്രസക്തിയുണ്ടെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നുണ്ട്.

1.6 ലഘൂകരണ നടപടികൾ

അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ പൊതുവായി സൃഷ്ടിക്കുന്ന ആഘാതങ്ങളായ വാസസ്ഥലം, തൊഴിൽസ്ഥലം, കച്ചവട സ്ഥാപനം എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള സ്ഥാനഭ്യംഗം വക്തികൾക്ക് മാത്രമല്ല, പൊതു സമൂഹത്തിനും വലിയ ഭീഷണിയാണ്. ഇത് കുടുംബങ്ങൾ, ഗോത്രങ്ങൾ, ഗ്രാമീണ സമൂഹങ്ങൾ തുടങ്ങിയ സമൂഹഘടനയേയും ബാധിക്കാറുണ്ട്. ഒഴിപ്പിയ്ക്കപ്പെടുന്ന വ്യക്തികളെ അവരുടെ പാർപ്പിടം, സ്ഥാപനങ്ങൾ, തൊഴിൽ ശാലകൾ എന്നിവയിൽ നിന്ന് മാറാൻ നിർബന്ധിയ്ക്കപ്പെടുന്നതിനാൽ ഇത് മുഴുവൻ സമൂഹങ്ങളുടേയും സമന്വയത്തിനുള്ള വലിയ ഒരു ഭീഷണിയായിട്ടെ കാണാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിലാണെന്നാണ് കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. റവന്യൂ റിക്കാർഡുകൾ പ്രകാരം ഇവ പുരയിടം എന്ന വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഒരു പാർപ്പിട കെട്ടിടവും ഒരു കടമുറിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും കടമുറിയെ ഏകദേശം പൂർണ്ണമായിതന്നെ ബാധിക്കുന്ന തരത്തിലാണ് അലൈൻമെന്റ് സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങളും പ്രത്യേക ചമയങ്ങളാണുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയുമാണ്. എന്നാൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാഹചര്യവുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ശുപാർശ ചെയ്യുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന ചെലവുകൾക്ക് പ്രസക്തിയുണ്ടെന്നാണ് വിലയിരുത്താൻ കഴിയുന്നത്.

03 വ്യക്തികളുടെ/കുടുംബങ്ങളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയാണ് ഭാഗികമായി പദ്ധതിക്ക് വേണ്ടിവരുന്നത്. നഷ്ടപ്പെടുന്ന ഭൂമിയ്ക്കും, ചമയത്തിനും ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിക്കൊണ്ട് ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആഘാതത്തിന് ആശ്വാസം നൽകാവുന്നതാണ് /ദുരീകരണം നടത്താവുന്നതാണ്. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയ്ക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം തിട്ടപ്പെടുത്തുന്നതിന്, 2013 ലെ നിയമത്തിൽ 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിൽ നടപടി ക്രമങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. ഭൂമിയുടെ കമ്പോളവിലയും, ഗ്രാമ പ്രദേശമാണെങ്കിൽ, നഗര പ്രദേശത്ത് നിന്ന് ഇതിലേക്കുള്ള ദൂരത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി 1 മുതൽ 2 വരെയുള്ള ഘടകം കൊണ്ട് കമ്പോള വിലയെ ഗുണിച്ച് കിട്ടുന്ന തുകയും, ഭൂമിയിലുള്ള ചമയങ്ങളുടെ വിലയും ചേരുമ്പോൾ ലഭിക്കുന്ന നഷ്ട പരിഹാരവും, അതിന്റെ 100 ശതമാനം തുക സൊലേഷ്യമായും ചേർത്ത് കിട്ടുന്ന ആകെ തുകയാണ് അവാർഡ് തുകയെന്ന രീതിയിൽ ഭൂവുടമകൾക്ക് നിയമ പ്രകാരം ലഭിക്കുന്നത്.

ഇതിന്റെ ആദ്യ പടിയായി ഭൂമിയുടെ കമ്പോള വില തിട്ടപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതിന് മൂന്ന് മാർഗ്ഗങ്ങൾ നിയമങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിക്കുകയും, അവയിൽ നിന്ന് കൂടുതൽ വില ലഭ്യമാക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗം സ്വീകരിയ്ക്കാമെന്നും നിർദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. സാധാരണയായി സമീപ പ്രദേശങ്ങളിലെ സമാന സ്വഭാവത്തിലുള്ള ഭൂമികളിൽ കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള വില കൂടുതൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള 50 ശതമാനം ആധാരങ്ങളിലോ, വിലപന കരാറുകളിലോ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വിലപന വിലയുടെ ശരാശരിയാണ് കമ്പോള വിലയായി പരിഗണിക്കുന്നത്.

എന്നാൽ ഈ നടപടികളിൽ പ്രധാനമായും താഴെ വിവരിക്കുന്ന തരം ചില ആക്ഷേപങ്ങൾ ഭൂവുടമകൾക്കിടയിൽ നിലനിൽക്കുന്നതായി ബോധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

1. പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്ന ഭൂമിവിലയെക്കാൾ കുറഞ്ഞ തുകയാണ് രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്ന ആധാരങ്ങളിലും വിലപന കരാറുകളിലും സാധാരണയായി സൂചിപ്പിയ്ക്കാറുള്ളത്
2. സർക്കാർ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ന്യായ വിലപോലും പലപ്പോഴും യഥാർത്ഥ്യവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നില്ല.
3. പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്ന മാർക്കറ്റ് വില സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വിലയാധാരങ്ങൾ ലഭിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ പോലും സാങ്കേതിക കാരണങ്ങൾ ആവ തഴയപ്പെടുന്നു.
4. ഭൂമിയോട് ചേർന്നുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾ, മറ്റ് ചമയങ്ങൾ, ദേഹണ്ഡങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കും ന്യായമായ വില തിട്ടപ്പെടുത്തി ലഭ്യമാക്കുന്നില്ല.
5. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയും മറ്റ് ആസ്തികളുമായി ഉടമയ്ക്കുള്ള വൈകാരിക ബന്ധം പലപ്പോഴും പരിഗണിക്കുന്നില്ല.

ഇക്കാര്യത്തിൽ നിയമം ഉദ്ദേശിക്കുന്ന രീതിയിൽ, കുടിയൊഴിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ ഭൂവുടമകൾക്ക് നിയമം അനുശാസിക്കുന്ന തരത്തിൽ ന്യായമായതും സ്വീകാര്യവുമായ നഷ്ടപരിഹാരം ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള നടപടികളാണ് സ്വീകരിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളതെന്നാണ് പഠനസംഘത്തിന് അഭിപ്രായപ്പെടാനുള്ളത്. കൂടാതെ ബാധിയ്ക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ ഭാഗത്ത് നിന്ന് വിഷയത്തെ സമീപിക്കുകയും അവരെ കൂടെ വിശ്വസത്തിലേടുത്ത് കൊണ്ടുള്ള നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്താൽ തന്നെ ആഘാതങ്ങൾക്ക്/വ്യാകുലതകൾക്ക് ഒരു പരിധി വരെ ആശ്വസം ലഭിക്കുമെന്ന് തിരിച്ചറിയേണ്ടതുമാണ്.

നിയമത്തിൽ/ നയതീരുമാനത്തിലെ പ്രധാന ആശ്വാസനടപടികൾ

2013 ലെ നിയമത്തിൽ, വകുപ്പ് 31 പ്രകാരം ബാധിക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് (ഭൂവുടമകൾക്കും ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയെ പ്രാഥമിക ഉപജീവനത്തിനായി ആശ്രയിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങളും ഉൾപ്പെടെ) പുനരധിവാസ - പുനഃസ്ഥാപന അവകാശം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതനുസരിച്ച് ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നഷ്ടപരിഹാരത്തിന് (അവാർഡ് തുക) പുറമേ പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജ രണ്ടാം പട്ടികയായി നിയമത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഈ വിഷയത്തിൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ കുറേകൂടി മെച്ചപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഒരു നയ രൂപീകരണവും നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. 29-12-2017 ലെ സ.ഉ. (എം.എസ്) 448/2017/റവ പ്രകാരമുള്ള പ്രസ്തുത നയ രൂപീകരണത്തിലെ / പാക്കേജിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥകൾ താഴെ വിവരിക്കുന്നവയാണ്.

1. കുടിയൊഴിപ്പിക്കുന്ന കേസുകളിൽ ഗ്രാമ പ്രദേശത്തിലെ വീടാണ് നഷ്ടപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ ഇന്ദിരാ ആവാസ് യോജനയുടെ വ്യവസ്ഥകളനുസരിച്ച് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു വീടോ, പട്ടണ പ്രദേശത്തുള്ള വീടാണ് നഷ്ടപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ 50 ചതുരശ്ര മീറ്ററിൽ കുറയാത്ത തറ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഒരു വീടോ നൽകുന്നതാണ്.
2. പ്രാഥമിക വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിന് തൊട്ട് മുമ്പ് മൂന്ന് വർഷക്കാലമായി ബാധിത പ്രദേശത്ത് തുടർച്ചയായി താമസിച്ചു വരുന്നതും എന്നാൽ സ്വന്തമായി

വീടും പറമ്പും ഇല്ലാത്തതുമായ കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്കും ടി ആനു കുല്യാം ലഭിക്കുന്നതാണ്.

3. മുകളിൽ വിവരിച്ച ഗുണഭോക്താക്കൾ വീട് തെരഞ്ഞെടുക്കാത്ത പക്ഷം ഗ്രാമ പ്രദേശം, പട്ടണപ്രദേശം എന്ന വ്യത്യാസമില്ലാതെ സാമ്പത്തിക സഹായമായി മൂന്ന് ലക്ഷം രൂപ ഒറ്റത്തവണയായി നൽകുന്നതാണ്.

4. തൊഴിൽ ഉറപ്പ് വരുത്തേണ്ടുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ, നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതി മുഖേന തൊഴിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, ബാധിതപ്പെടുന്ന കുടുംബത്തിലെ ഒരംഗത്തിനെങ്കിലും ആവശ്യമായ തൊഴിൽ പരിശീലനം നൽകിയ ശേഷം പദ്ധതിയിലോ മറ്റേതെങ്കിലും പ്രോജക്ടിലോ ജോലി നൽകുന്നതിന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ അഞ്ച് ലക്ഷം രൂപ ഒറ്റത്തവണയായി നൽകുകയോ അല്ലെങ്കിൽ പ്രതിമാസം 3000/- രൂപയിൽ കുറയാതെ ലഭിക്കുന്ന വിധത്തിൽ 20 വർഷത്തേക്കുള്ള ആന്യൂറ്റി പോളിസിക്ൾ നൽകുകയോ ചെയ്യുന്നതാണ്.

5. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയിൽ നിന്ന് കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് ഒരു വർഷത്തേക്ക് അവാർഡ് തീയതി മുതൽ മാസന്തോറും 5000/- രൂപ ഉപജീവന ഗ്രാന്റായി നൽകുന്നതാണ്.

6. കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക്, താമസം മാറുന്നതിനും വസ്തു വകകൾ മാറ്റുന്നതിനുമായി 50,000/-രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതാണ്.

7. കന്നുകാലികളോ, ചെറുപീടികകളോ ഉള്ള ബാധിക്കപ്പെട്ട ഓരോ കുടുംബത്തിനും കന്നുകാലി ഷെഡ്/പീടിക പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി 50,000/-രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായം നൽകുന്നതാണ്.

8. കുടിയിറക്കപ്പെട്ടു ഓരോ കുടുംബത്തിനും പുനഃസ്ഥാപന അലവൻസായി 50,000/- രൂപ ഒറ്റത്തവണയായി നൽകുന്നതാണ്.

9. കമ്പനികൾ, ബാങ്കുകൾ, ധനകാര്യസ്ഥാപനങ്ങൾ, 2000/-ചതുരശ്ര അടിയിൽ കൂടുതൽ തറ വിസ്തീർണ്ണം വരുന്ന വലിയ ഷോപ്പുകൾ എന്നിവ ഒഴികെയുള്ള, ബാധിത പ്രദേശത്തെ കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന വാടക വാണിജ്യക്കാർക്ക് 2 ലക്ഷം രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതാണ്.

10. ബാധിതപ്പെടുന്ന പ്രദേശത്ത് നിന്നും കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന വാണിജ്യ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ തൊഴിലാളികൾക്ക് ഉപജീവനം നഷ്ടപ്പെടുന്നതിനാൽ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി ആറ് മാസക്കാലയളവിലേക്ക് 6,000/-രൂപ പ്രതിമാസ സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതാണ്.

11. ബാധിതപ്പെടുന്ന പ്രദേശത്ത് വാടകക്ക് താമസിച്ചു വരുന്നതും കുടിയിറക്കപ്പെടുന്നതുമായ കുടുംബങ്ങൾക്ക് വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി പുതിയ താമസ സ്ഥലം കണ്ടെത്തി താമസം മാറുന്നതിനായി 30,000/-രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായം നൽകുന്നതാണ്. തുടങ്ങിയവ.

അദ്ധ്യായം 2

പദ്ധതി വിവരണം

ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ വികസനത്തിൽ, അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനമാണ് പ്രാഥമികമായി മുൻനിട്ട് നിൽക്കുന്നത്. സർക്കാർ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളതോ അല്ലെങ്കിൽ സർക്കാർ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതോ ആയ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വികസനത്തിനോ, റോഡ്, പാലങ്ങൾ, റെയിൽവേ തുടങ്ങിയവ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ നിർമ്മാണത്തിനോ വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ന്യായമായതും ഒഴിവാക്കാൻ സാധിക്കാത്തതുമാണ്.

റോഡ് ദൈർഘ്യം പരിഗണിച്ച് കൂടുതൽ മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് മികവ് പുലർത്തുന്ന ഒരു പ്രദേശമാണ് കേരളം. എന്നാൽ റോഡുകളുടെ ഗുണനിലവാരം പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന തരത്തിൽ മെച്ചപ്പെടുത്തി നിലനിറുത്താൻ പലപ്പോഴും കഴിയുന്നില്ലായെന്നുള്ള ഒരു വികാരം/അഭിപ്രായം ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ നിലവിലുള്ള റോഡുകളുടേയും പാലങ്ങളുടേയും ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തലും നവീകരണവുമാണ് റോഡ് വികസനത്തിൽ പ്രധാനമായും ഊന്നൽ നൽകിയിട്ടുള്ളതെന്നാണ് കാണാൻ സാധിക്കുന്നത്. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ ജലഗതാഗത സംവിധാനങ്ങളും പ്രയോഗതലത്തിൽ കൊണ്ടുവരാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് വരുന്നതായി കാണേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്.

2.1. ഡെവലപ്പറുടെ പശ്ചാത്തലവും, ഭരണ/ മാനേജ്മെന്റ് ഘടനയും ഉൾപ്പെടെ പദ്ധതിയുടെ പശ്ചാത്തലം

ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത വിഭാഗം കൊല്ലം ജില്ലാ എക്സിക്യൂട്ടീവ് എൻജിനീയറാണ് ഈ പദ്ധതിയുടെ ഡെവലപ്പർ/അർത്ഥനാധികാരിയായിട്ടുള്ളത്. ഡെവലപ്പറുടെ പശ്ചാത്തലവും, ഭരണ/ മാനേജ്മെന്റ് ഘടനയും ഉൾപ്പെടെ പദ്ധതിയുടെ പശ്ചാത്തലം സംബന്ധിച്ച് പഠന സംഘം ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്ന വിവരങ്ങൾ/ മറുപടി ഡെവലപ്പറിൽ നിന്ന് ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

2.2 നിയമത്തിൽ ലിസ്റ്റ് ചെയ്തിരിക്കുന്ന പൊതുആശ്യത്തിനുള്ളമാനദണ്ഡങ്ങളുമായി എപ്രകാരം യോജിക്കുന്നുവെന്നതുൾപ്പെടെയുള്ള പദ്ധതിയുടെ യുക്തി

അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനത്തിന്റെ പരിധിയിൽപ്പെടുന്ന പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണമാണ് പദ്ധതി കൊണ്ട് വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. ഇപ്രകാരം പ്രദേശത്തിന്റെ മുഖഛായ തന്നെ മാറുന്ന ഒരു അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനമായിട്ട് പദ്ധതിയെ കാണുന്നതിനാൽ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ ബന്ധപ്പെട്ട നിയമത്തിലെ സെക്ഷൻ 2(1) (ഇ) യുടെ പരിധിയിൽപ്പെടുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരു പൊതു ആവശ്യമായി തന്നെ കണക്കാക്കി വരുന്നുണ്ട്.

2.3 പദ്ധതി വലിപ്പം, സ്ഥാനം, ശേഷി, ഉൽപ്പന്നം, ഉൽപാദന ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ചെലവ്, അപകട സാധ്യതകൾ

ഇക്കാര്യത്തിൽ ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടി പഠന സംഘത്തിന് ലഭ്യമായിട്ടില്ല

2.4 ഇതര മാർഗ്ഗങ്ങളുടെ പരിശോധന

ഇക്കാര്യത്തിൽ ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടി ലഭിച്ചിട്ടില്ല.

2.5 പദ്ധതിയുടെ നിർമ്മാണ ഘട്ടങ്ങൾ

ഇക്കാര്യത്തിൽ ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടി ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

2.6. പ്രധാന രൂപകല്പന, സവിശേഷതകൾ, വലിപ്പം, സൗകര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച വിവരണം

ഇക്കാര്യത്തിൽ ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടി പഠന സംഘത്തിന് ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

2.7 അനുബന്ധ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച വിവരണം

അനുബന്ധ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടി ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

2.8 തൊഴിൽ ശക്തി ആവശ്യകതകൾ (താല്കാലികവും, സ്ഥിരമായതും)

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി പ്രത്യേകമായ രീതിയിലുള്ള തൊഴിൽ ആവശ്യകതകളെ സംബന്ധിച്ച് ഡെവലപ്പറുടെ മറുപടി പഠന സംഘത്തിന് ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

2.9 സാമൂഹ്യ പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ/പരിസ്ഥിതി പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ നടത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, വിവരവും സാങ്കേതിക സൗകര്യം സംബന്ധിച്ച വിശദാംശങ്ങളും

ഡെവലപ്പറുടെ അഭിപ്രായം ഇക്കാര്യത്തിൽ ലഭ്യമായിട്ടില്ല. എന്നാൽ നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയായ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, ഇപ്പോൾ നടന്നുവരുന്ന പഠനം അല്ലാതെ സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ പഠനമോ, പരിസ്ഥിതി പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ പഠനമോ നടന്നിട്ടില്ലായെന്നാണ് അന്വേഷണത്തിൽ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

2.10 ബാധകമായ നിയമങ്ങളും നയങ്ങളും

പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് (റോഡിന്റെയും പാലത്തിന്റേയും നിർമ്മാണം) അനുവർത്തിക്കുന്ന നിയമങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഡെവലപ്പർ ഒരു വിവരവും പഠന സംഘത്തിന് കൈമാറിയിട്ടില്ല.

എന്നാൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾക്കായി താഴെ വിവരിക്കുന്ന നിയമവും ചട്ടങ്ങളുമാണ് ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ അധികാരി അനുവർത്തിക്കുന്നത്.

1. Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

2. Kerala Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Rules, 2015.

അദ്ധ്യായം 3

പഠനസംഘ സമീപനം, രീതിശാസ്ത്രം, സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ, സമയക്രമവും, ആസൂത്രണവും

2013 ലെ നിയമം അനുസരിച്ച് സർക്കാരിന്റെ ആവശ്യത്തിനായോ, സർക്കാർ-സ്വകാര്യ പങ്കാളിത്തത്തിലുള്ള പൊതു ആവശ്യത്തിനായോ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന്, സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ പഠനം നടത്തുകയും സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതിയ്ക്ക് രൂപം നൽകുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഭൂമി ഏറ്റെടുത്ത് കൊണ്ട് വിവിധ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുമ്പോൾ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്തെ സമൂഹത്തിനുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളും പരിണിത ഫലങ്ങളും സംബന്ധിച്ച് നടത്തുന്ന ഗവേഷണ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയാണ് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ എന്നത് കൊണ്ട് പൊതുവായി ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. സമൂഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന ദോഷകരമായ ആഘാതങ്ങളും അവയ്ക്കുള്ള ആശ്വാസ നടപടികളും പദ്ധതി മുഖേനയുണ്ടാകാനിടയുള്ള നേട്ടങ്ങളും അവ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താനുള്ള സാഹചര്യങ്ങളും തിരിച്ചറിഞ്ഞ് വിശകലനം നടത്താനുള്ള ഒരു അവസരമായിട്ടാണ് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകനത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടതെന്നും കാണേണ്ടതുണ്ട്.

3.1 പഠന സംഘം

ലാൻഡ് റവന്യൂ, സർവ്വെയും ഭൂരേഖയും, വിദ്യാഭ്യാസം തുടങ്ങി വിവിധ വകുപ്പുകളിൽ ദീർഘകാലം ജോലി ചെയ്ത് വിരമിച്ചവരും, വിവിധ മേഖലകളിൽ സാങ്കേതിക ജ്ഞാനമുള്ള യുവാക്കളായ പ്രൊഫഷണലുകളും ഉൾപ്പെട്ട ഒരു സംഘമാണ് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകന യൂണിറ്റിൽ പ്രവർത്തിച്ച് വരുന്നത്. ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, സർവ്വെ, അനുബന്ധ നടപടികൾ, നിർമ്മിതികൾ, സാമൂഹിക വിഷയങ്ങൾ തുടങ്ങി പഠനത്തിന് ആവശ്യമായ വിവിധ മേഖലകളിൽ സാങ്കേതിക പ്രാവിണ്യമുള്ളവരാണ് ഈ പഠന സംഘത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നത്.

പഠനസംഘത്തിലെ പ്രധാന അംഗങ്ങൾ.

<u>പേര്</u>	<u>പദവി</u>	<u>ചുമതല</u>
ശ്രീ. പ്രതാപൻ. എൻ	തഹസീൽദാർ (റിട്ട.)	പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ/ ചെയർമാൻ
ശ്രീ. ഹരീന്ദ്രനാഥൻ നായർ	അസി. കമ്മീഷണർ, ലാൻഡ് റവന്യൂ(റിട്ട.)	പുനരധിവാസ വിദഗ്ദ്ധൻ
ശ്രീ. പ്രേമചന്ദ്രൻ നായർ	ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി ഗവ.സെക്രട്ടറിയേറ്റ് (റിട്ട)	പുനരധിവാസ വിദഗ്ദ്ധൻ

ശ്രീമതി. സുസന്ന സൈമൺ	എം.എസ്.ഡബ്ബ്ളിയു	സാമൂഹിക ശാസ്ത്രജ്ഞ
ശ്രീ. അജിത് കുമാർ	സർവ്വേ സൂപ്രണ്ട്(റിട്ട.)	സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധൻ
ശ്രീ. അച്ചു എം. എസ്	അഡ്വക്കേറ്റ്	നിയമ വിദഗ്ദ്ധൻ
ശ്രീ.ആഷിൻ അലക്സ്	സിവിൽ എഞ്ചിനീയർ	സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധൻ
ശ്രീ.ഹരികുമാർ	ഫസ്റ്റ് ഗ്രേഡ് സർവ്വേയർ(റിട്ട.)	ഇൻവെസ്റ്റിഗേറ്റർ
ശ്രീ. അഖിൽ പി നായർ	ഗ്രാജുവേറ്റ്	ഇൻവെസ്റ്റിഗേറ്റർ

3.2 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തലിനായി വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിന് അവലംബിച്ച രീതിശാസ്ത്രവും, യുക്തിയും

ഒരു പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നത് മുഖേന പ്രസ്തുത പ്രദേശത്ത് ഉണ്ടാകാവുന്ന സാമൂഹിക ആഘാതങ്ങളും, അവയ്ക്കുള്ള ആശ്വാസ നടപടികളും സംബന്ധിച്ച് പഠനം നടത്തി റിപ്പോർട്ട് / ശുപാർശ തയ്യാറാക്കുകയെന്ന ഉത്തരവാദിത്വമാണ് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത യൂണിറ്റിൽ നിഷിപ്തമായിട്ടുള്ളത്. ഇതിന്വേണ്ടി വിവിധ തലങ്ങളിൽ നിന്ന് ഗുണപരവും, പരിമാണപരവുമായ ഒട്ടനവധി വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് വിശകലനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. മുകളിൽ വിവരിച്ച പ്രകാരമുള്ള ഉദ്ദേശം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ വിവരങ്ങൾ ലഭിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരു ചോദ്യാവലിക്ക് രൂപം നൽകിയിരുന്നു. പ്രസ്തുത ചോദ്യാവലിയ്ക്ക് അനുസൃതമായി വിവര ശേഖരണം നടത്തുന്നതിന് പരിശീലനം നൽകിയിരുന്ന സംഘാംഗങ്ങളാണ് ഫീൽഡ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷനിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നത്. വിശദമായ അവലോകനത്തിലൂന്നിയുള്ള പഠനത്തിന് ആവശ്യമായ എല്ലാ വിവരങ്ങളും ലഭ്യമാകുന്ന തരത്തിൽ ശാസ്ത്രീയ-സങ്കേതിക കാഴ്ചപ്പാടോടെ തയ്യാറാക്കിയ ചോദ്യാവലി പഠന റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

3.3 പഠന സമ്പ്രദായത്തിലെ മാതൃകാ പരിശോധന

പ്രാഥമിക പരിശോധന നടത്തിയതിൽ നിന്ന്, ബാധിത സമൂഹത്തിലെ വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകളുടെ ജീവിത നിലവാരത്തിലും സാമൂഹിക കാഴ്ചപ്പാടുകളിലും വ്യത്യാസം നില നിൽക്കുന്നതിനാൽ ബാധിയ്ക്കപ്പെടാവുന്ന/അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്ന ആഘാതത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിലും, തീവ്രതയിലും ഏറ്റക്കുറച്ചിലുകൾ ഉണ്ടാകുമെന്ന് കണ്ടിരുന്നു. ഇപ്രകാരം വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകളിലുണ്ടാകുന്ന പ്രത്യാഘാതങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തിലും തീവ്രതയിലും ആവർത്തന സ്വഭാവം ഇല്ലാത്തതിനാൽ ഒരു മാതൃകാ പരിശോധനയ്ക്ക് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന/കാര്യമായ ഫലം ലഭിക്കുകയില്ലായെന്ന് മനസ്സിലാക്കിയതിനാൽ പ്രസ്തുത സമ്പ്രദായം ഈ പഠനത്തിൽ വിശാലമായ അർത്ഥത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല.

3.4 ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയ വിവരം / വിവര സ്രോതസ്സുകളെ സംബന്ധിച്ച അവലോകനം

നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് സൃഷ്ടിയ്ക്കാനിടയുള്ള സാമൂഹ്യക പ്രത്യാഘാതങ്ങളേയും അവയ്ക്കുള്ള ആശ്വാസ നടപടികളേയും സംബന്ധിച്ച പഠനത്തിന് വേണ്ടി, വിവരങ്ങളുടെ വലിയ ഒരു ശ്രേണി തന്നെ ശേഖരിയ്ക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പഠന പ്രക്രിയയുടെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ലഭിയ്ക്കേണ്ടിയിരുന്ന/ശേഖരിയ്ക്കേണ്ടിയിരുന്ന വിവരങ്ങളെ പ്രാഥമികം, ദ്വിതീയം, തൃതീയം എന്നിങ്ങനെ വർഗ്ഗീകരിച്ചാണ് സമീപിച്ചിരുന്നത്. ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരുന്ന ഭൂമിയെ സംബന്ധിക്കുന്നതും, പദ്ധതിയെ കുറിച്ച് ഡെവലപ്പറിൽ നിന്ന് ശേഖരിക്കേണ്ടവയേയും പ്രാഥമിക വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി പഠനാരംഭത്തിൽ തന്നെ ശേഖരിക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. ഇതിനുവേണ്ടി ജില്ലാ കളക്ടർ, ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ, എക്സിക്യൂട്ടീവ് എഞ്ചിനീയർ, ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത വിഭാഗം കൊല്ലം എന്നീ അധികാരികളുമായി ബന്ധപ്പെടേണ്ടി വന്നിരുന്നു.

ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ ഉടമകൾ, കൈവശക്കാർ, പദ്ധതി പ്രദേശവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സമീപ വാസികൾ ഉൾപ്പെടെ തൽപ്പരകക്ഷികളിൽ നിന്ന് വിശാലമായ രീതിയിലുള്ള വിവര ശേഖരണമാണ് പിന്നീട് നടത്തേണ്ടിയിരുന്നത്. ഈ വിഭാഗത്തിൽ ലഭ്യമായവയെ ദ്വിതീയ വിവരങ്ങളെന്ന് തരം തിരിച്ചിരുന്നു. തുടർച്ചയായ ഫീൽഡ് / കുടുംബ സന്ദർശനം നടത്തിയാണ് ഇവ ശേഖരിച്ചിരുന്നത്. ഇപ്രകാരമുള്ള വിവരങ്ങളുടെ അവലോകനത്തിൽ നിന്നാണ് പഠന റിപ്പോർട്ടിന്റെ കരട് തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത്. പൊതു വാദം സംഘടിപ്പിക്കുമ്പോൾ ലഭ്യമാകുന്നവയെ തൃതീയ വിവരങ്ങളെന്നുമാണ് തരം തിരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

3.5 ബന്ധപ്പെട്ട കക്ഷികളുമായുള്ള കൂടിയാലോചനാ സമയ ക്രമവും, പൊതു ചർച്ചയുടെ വിശദാംശങ്ങളും

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകന പഠനത്തിന്റെ ചുമതല ഏൽപ്പിച്ചു കൊണ്ട് വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിനെ തുടർന്ന് ഈ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അധികാര കേന്ദ്രങ്ങളായ ജില്ലാകളക്ടർ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ അധികാരി, ഡെവലപ്പർ തുടങ്ങിയവരുമായി പഠന സംഘം ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നു. കൂടാതെ ബാധിത കുടുംബാംഗങ്ങളുമായും ബന്ധപ്പെട്ട തദ്ദേശസ്വയം ഭരണസ്ഥാപനത്തിലെ പ്രതിനിധിയുമായും വിഷയം ചർച്ച ചെയ്തിരുന്നു.

കരട് റിപ്പോർട്ട് ചട്ടപ്രകാരം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ശേഷം ഭൂവുടമകൾ, മറ്റ് തൽപ്പര കക്ഷികൾ, പദ്ധതിയുടെ ഡെവലപ്പർ തുടങ്ങിയവരെ പങ്കെടുപ്പിച്ച് കൊണ്ട് ഒരു പൊതു വാദം കേൾക്കൽ / പൊതു ചർച്ച സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇതിലൂടെ ലഭ്യമായ വീക്ഷണങ്ങളുടെ/അഭിപ്രായങ്ങളുടെ/മറുപടികളുടെ അവലോകനത്തിൽ നിന്നുള്ള വിവരങ്ങളെ കൂടി പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടാണ് പഠന റിപ്പോർട്ട് അന്തിമമാക്കിയിട്ടുള്ളത്.

പൊതുവാദം കേൾക്കൽ-നടപടികൾ

പഠന റിപ്പോർട്ടിന്റെ കരടും, പൊതുവാദം കേൾക്കലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഫാറം - 5 ലുള്ള നോട്ടീസും നിയമത്തിൽ/ ചട്ടങ്ങളിൽ അനുശാസിക്കും പ്രകാരം പഠന

യൂണിറ്റിന്റേയും, സമൂഹിത സർക്കാരിന്റേയും വെബ് സൈറ്റുകൾ, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണസ്ഥാപനം, കളക്ടറേറ്റ് എന്നിവിടങ്ങളിലെ നോട്ടീസ് ബോർഡുകൾ, പദ്ധതി പ്രദേശം എന്നിവിടങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. 20/09/2023-ൽ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പൊതുവാദം കേൾക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് പത്ര/നവ മാധ്യമങ്ങളിലൂടെ വ്യാപകമായ പരസ്യവും നൽകിയിരുന്നു. പഠന യൂണിറ്റ് ചെയർമാന്റെ അധ്യക്ഷതയിൽ 10.30ന് പൊതു ചർച്ചാ നടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. പഠനയൂണിറ്റ് അംഗങ്ങളെ കൂടാതെ ബാധിത ഭൂവുടമകൾ, ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുമായി ബന്ധമുള്ള തൽപര കക്ഷികൾ, അർത്ഥാനാധികാരിയുടെ പ്രതിനിധിയായി അസിസ്റ്റന്റ് എൻജിനീയർ, സ്പെഷ്യൽ തഹസീൽദാർ, റവന്യൂ ഇൻസ്പെക്ടർ, സർവ്വേയർ തുടങ്ങിയവർ പങ്കെടുത്തിരുന്നു.

പങ്കെടുത്തവരുടെ ഹാജർ, ചടങ്ങിന്റെ വിശദമായ നടപടിക്രമം എന്നിവ അനുബന്ധങ്ങളായി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

പൊതു ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത പഠനത്തിന്റെ പ്രസക്തിയും, ഉദ്ദേശ ലക്ഷ്യങ്ങളും പഠന യൂണിറ്റ് ചെയർമാൻ ആമുഖമായി അവതരിപ്പിച്ചു. നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിക്ക് വേണ്ടി ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന പ്രദേശത്ത് സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള പ്രത്യക്ഷ/പരോക്ഷ ആഘാതങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് പഠന യൂണിറ്റ് ചെയർമാൻ വിവരിച്ചു. തുടർന്ന് നിർദ്ദിഷ്ട പാലത്തിന്റേയും റോഡിന്റേയും വികസന ഘടനയെ സംബന്ധിച്ച് ഇൻലാൻഡ് അസിസ്റ്റന്റ് എൻജിനീയറും, പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അഭിപ്രായങ്ങൾ/ആശങ്കകൾ ബാധിത ഭൂവുടമകൾ, ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുമായി ബന്ധമുള്ള തൽപര കക്ഷികൾ, തുടങ്ങിയവർ താഴെ വിവരിക്കും പ്രകാരം അവതരിപ്പിച്ചു.

അസിസ്റ്റന്റ് എൻജിനീയർ, ഇൻലാൻഡ് നാവിഗേഷൻ

ഏകദേശം ഒരു വർഷത്തിന് മുമ്പ് തന്നെ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണം കരാറുകാരനെ ഏൽപ്പിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും നാട്ടുകാരുടെ എതിർപ്പ് മൂലം കരാറുകാരൻ പണിയിൽ നിന്നും പിൻവാങ്ങിയ സാഹചര്യമാണ് നിലനിൽക്കുന്നത്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമിയും, പുറമ്പോക്കും കൃത്യമായി തിട്ടപ്പെടുത്തിയതിന് ശേഷം പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണം തുടങ്ങാമെന്ന് സബ് കളക്ടറുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന യോഗത്തിൽ തീരുമാനം എടുത്തു. അതനുസരിച്ച് സർവ്വെ നടപടികൾ പൂർത്തിയാ

ക്കിയ ശേഷമാണ് പാലം നിർമ്മാണത്തിന് വേണ്ടിയിട്ട് ആവശ്യമായ സ്വകാര്യ വ്യക്തികളുടെ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള അലൈൻമെന്റ് കല്ലുകൾ സ്ഥാപിച്ചതെന്നും അറിയിച്ചു.

35 മീറ്റർ വീതിയിലാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിനെ വികസിപ്പിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. രണ്ട് വശത്തും 5 മീറ്റർ വീതിയിലുള്ള ഫുട്ട് പാത്തുകൾ വരുന്നത് കൊണ്ട് 25 മീറ്റർ വീതിയിലാണ് ആറിനെ വികസിപ്പിക്കുന്നത്. ബേക്കൽ തൊട്ട് കോവളം വരെയുള്ള ജലഗതാഗത സംവിധാനത്തിന് നദിയുടെ ഇരുവശത്തും തുടർച്ചയായ രീതിയിലാണ് ഫുട്ട് പാത്ത് നിർമ്മിക്കുന്നതെന്നും അറിയിച്ചു. പാലം നിർമ്മിച്ച് കഴിയുമ്പോൾ റോഡ് മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന സാഹചര്യമുള്ളതുകൊണ്ടാണ് പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിന് ടെക്നിക്കലി ഫീസിബിൾ ആയിട്ടുള്ള മറ്റ് പ്രദേശങ്ങളൊന്നും തന്നെ ലഭ്യമല്ലായെന്നതും ശ്രദ്ധേയമാണ്.

ശ്രീ. ശശിധരൻ

ഭൂമിസ്വന്തൃക്കാരൻ ശുപാർശയോട് യാതൊരു കാരണവശാലം യോജിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന പാർവ്വതി പുത്തനാർ യഥാർത്ഥത്തിൽ കടലിലാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ധാരാളം സ്വകാര്യ ഭൂമികളെ കൈയടക്കിക്കൊണ്ട് കടൽ കയറിയിട്ടുണ്ട്. കടലിനോട് ചേർന്ന് കിടക്കുന്ന ഈ പ്രദേശത്തെ ആറ് വികസിപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ കടൽ ഭിത്തി തകർന്ന് ഇവിടെയൊക്കെ വെള്ളം കയറാനുള്ള സാധ്യത നിലവിലുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഈ ജലഗതാഗത സംവിധാനം പൊഴി വരെ നടപ്പിലാക്കി കൊണ്ട് ബാക്കി റോഡ് മാർഗ്ഗം കോവളവുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ് അനുയോജ്യമെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇപ്പോൾ കല്ലിട്ടിരിക്കുന്നത് പ്രകാരം എന്റെ വീടിനോട് ചേർന്ന കടയുടെ ഏകദേശം 85 ശതമാനം നഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ട്. സ്റ്റേഷണറി കടയിൽ നിന്നുള്ള വരുമാനം കൊണ്ടാണ് ഞാൻ ജീവിച്ച് വരുന്നത്. എന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം ഇതൊടുകൂടി ഇല്ലാതാവുകയാണ്. വീടിന്റെ മുറ്റം വരെ റോഡും പാലവും വരുന്നതിനാൽ വലിയ വാഹനങ്ങൾ പോകുമ്പോൾ അത് വീടിനെ ബലക്കുറവ് ഉണ്ടാക്കുന്നതിന് കാരണമാകുമെന്നും ഭയപ്പെടുന്നു. കൂടാതെ ഇരുമ്പ് ഉപയോഗിച്ചാണ് ഇപ്പോൾ പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതെന്നാണ് അറിയുന്നത്. കടൽ ജലത്തിന്റെ സാമീപ്യമുള്ള ഈ പ്രദേശത്ത് ഇരുമ്പ് പാലം നിർമ്മിച്ചാൽ കൂടിയത് 5 വർഷം പോലും ഇത് നിലനിൽക്കുമെന്ന് കാണാൻ കഴിയില്ല. കൂടാതെ 3.5 ടൺ വാഹനങ്ങൾക്ക് പോകാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിലുള്ള പാലമാണ് നിർമ്മിക്കുന്നത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇവിടെ കടൽ ഭിത്തി നിർമ്മിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയിട്ട് റെട്രാപൊഡുകൾ കൊണ്ടുവരുന്ന ലോറി 15 ഉം 20 ഉം ടൺ ഭാരമുള്ളതാണ്. അത്രയും ഭാരമുള്ള ലോറികൾ കടന്ന് പോകാൻ തക്ക രീതിയിലുള്ള പാലമല്ല ഇപ്പോൾ നിർമ്മിക്കാൻ പോകുന്നത്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഈ പദ്ധതി ശാസ്ത്രീയമല്ലായെന്നും ഇതിന് ബദലായിട്ട്, സമീപത്ത് കൂടി ഒഴുന്ന ബൈ തോടിനെ വികസിപ്പിച്ച് അതിലൂടെ ജലഗതാഗതം സജീകരിക്കുന്നതാണ് ഉചിതമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അങ്ങനെയൊക്കെയൊന്നെങ്കിൽ എന്റെ കടയുടെ നഷ്ടവും ക്ഷേത്രത്തിന് ഉണ്ടാകുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുകളും ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയുമെന്ന അഭിപ്രായവുമുണ്ട്.

ശ്രീമതി ശോഭന

എന്റെ സഹോദരി ഓമനയുടെ പേരിലുള്ള വസ്തുവിലാണ് ഇപ്പോൾ പാലത്തിന് വേണ്ടി കല്ല് ഇട്ടിരിക്കുന്നത്. ഓമനയ്ക്ക് വേണ്ടി സംസാരിക്കാനാണ് ഞാൻ ഈ ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുക്കുന്നത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഈ പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുവേ

ണ്ടിയിട്ട് ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്ന നടപടിയോട് യോജിപ്പില്ല. അഥവാ ഇനി മറ്റ് ഒരു വിഷയവും പരിഗണിക്കാതെ പാലം നിർമ്മിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയ്ക്ക് ന്യായമായ വില സർക്കാർ തരണമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ശ്രീ. എസ്. പ്രശാന്തൻ ധീവര സഭ കരയോഗം പ്രസിഡന്റ്

ധീവര സഭ കരയോഗത്തിന്റെ അഭിപ്രായമാണ് പ്രസിഡന്റ് എന്ന രീതിയിൽ ഞാൻ ഇവിടെ മുന്നോട്ട് വെക്കുന്നത്. പനത്തൂറ ശ്രീ സുബ്രമണ്യക്ഷേത്രം കരയോഗത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതാണ്. ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഇപ്പോൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ ക്ഷേത്രം വക വസ്തുവിന്റെ ഏകദേശം പകുതിയോളം ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്ന അവസ്ഥയാണ് കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഇത് ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ആചാരപരമായ പല നടപടികളേയും ഉത്സവങ്ങളേയും തടസ്സപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു സ്ഥിതി വിശേഷത്തിലേക്കാണ് പോകുന്നത്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിന് വേണ്ടിയിട്ടുള്ള നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ ഞങ്ങൾ ശക്തിയുക്തം എതിർക്കുന്നു. എന്നാൽ നിശ്ചിത ജല ഗതാഗത പദ്ധതി ഇവിടെ നടപ്പിലാക്കുകയും വേണം. അതിന് യാതൊരു തരത്തിലുള്ള അഭിപ്രായ വ്യത്യാസവും കരയോഗത്തിനില്ല. കരയോഗത്തിന്റെ പേരിലുള്ള ഏകദേശം 35 സെന്റ് ആണ് ഇപ്പോൾ നഷ്ടപ്പെടുന്ന അവസ്ഥയിൽ എത്തി നിൽക്കുന്നത്. റിക്കാർഡുകൾ പ്രകാരം 57 സെന്റ് ഭൂമിയാണ് ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളത്. ഇത് നൂറ്റാണ്ടുകൾ പഴക്കമുള്ള ക്ഷേത്രം കടൽ തീരത്താണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. കടൽ പല തവണയായി കരയിലേക്ക് കയറിയതിനെ തുടർന്ന് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം ഈ ക്ഷേത്രം മാറ്റി പ്രതിഷ്ഠിക്കേണ്ടി വന്നു. അങ്ങനെയാണ് ഉള്ളിലോട്ട് ക്ഷേത്രത്തിന് വേണ്ടിയിട്ട് കൂടുതൽ ഭൂമി കരയോഗത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വിലവാങ്ങേണ്ട സാഹചര്യം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്.

പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കാൻ അതായത് കോവളം മുതൽ ബേക്കൽ വരെയുള്ള ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സൗകര്യമായ രീതിയിൽ ഭൂമി ഇവിടെ ലഭ്യമാണ്. ഇത് പാർവ്വതി പുത്തനാർ അല്ല. കരമനയാറിന്റെ ഭാഗമായ പുഴയാണ് ഇതിലൂടെ ഒഴുകുന്നത്. കടലിൽ നിന്നുള്ള മണ്ണ് കയറിയത് മുഖേന പ്രസ്തുത പുഴയുടെ ഏകദേശം 200 മീറ്ററോളം ഭാഗം മൂടി പോയിട്ടുണ്ട്. പുഴയുടെ യഥാർത്ഥ സ്ഥാനം കടലിലാണ്/കടലിനോട് ചേർന്നാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ വരുന്നതെന്നും കടൽ കരയിലോട്ട് കയറിയിട്ടുണ്ടെന്നും കാണേണ്ടി വരുന്നു. ഇപ്പോൾ ഈ ആറിനെ പുനഃസൃഷ്ടിക്കാൻ വേണ്ടിയിട്ടാണ് ക്ഷേത്രം വക ഭൂമിയിൽ 37 സെന്റ് ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. ജലഗതാഗതത്തിന് ഇവിടെ വേറെ മാർഗ്ഗം ഉള്ള വിഷയം സർക്കാരിന് അറിയാവുന്നതാണ്. ഈ ആറിന്റെ കുറച്ച് പടിഞ്ഞാറ് ഇടിഞ്ഞകര ഭാഗത്ത് നിന്ന് കൂനംതൂരുത്തി വഴി പുതുവൽ എന്ന ഭാഗത്ത് എത്തിച്ചേരുന്ന ഉദ്ദേശം 09 മുതൽ 10 മീറ്റർ വീതിയിലുള്ള ഒരു നീർച്ചാൽ നിലവിലുണ്ട്. അതിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലും കൈയ്യേറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ പോലും നീർച്ചാൽ ഇപ്പോഴും ബൈ പാസ് പോല ജല സമൃദ്ധമായി ഒഴുകുന്നുണ്ട്. പ്രസ്തുത നീർച്ചാലിനെ വികസിപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ ജലഗതാഗതത്തിന് സൗകര്യപ്രദമാകുന്നതാണ്. അങ്ങനെയെങ്കിൽ ഇവിടെ ഉണ്ടാകാൻ സാധ്യതയുള്ള ഒരു കച്ചവട സ്ഥാപനത്തിന്റെ സ്ഥാനഭ്രംശവും, ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ ആചാരങ്ങളെ തടസ്സപ്പെടുത്തുന്ന തരത്തിലുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലും ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയുമെന്നതാണ് പ്രസക്തമായ വിഷയമായി ഞങ്ങൾ ചൂണ്ടി കാണിക്കുന്നത്. ഇവിടെ മൂന്ന് കൈവശങ്ങളാണ് ഇപ്പോൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതിൽ ഒന്നാണ് ഈ കരയോഗത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ

ക്ഷേത്രത്തിന്റെ വക ഭൂമിയെന്നത്. മറ്റ് രണ്ട് കൈവശങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന കച്ചവട സ്ഥാപനത്തിന്റെ നഷ്ടവും ഗൗരവമുള്ള സംഗതിയാണ്. അതിനാൽ ഇടിഞ്ഞകര -കുനംതുരുത്തി- പുതുവൽ ഭാഗത്തുകൂടി ഒഴുകുന്ന നീർച്ചാലിന്റെ രണ്ട് വശത്തു നിന്നും ചതുപ്പായി കിടക്കുന്ന ഭൂമി ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ട് ആറ് വികസിപ്പിച്ച് ജലഗതാഗത പാത ഒരുക്കുകയാണെങ്കിൽ ഈ പ്രദേശത്ത് ഒരു തരത്തിലുള്ള ആഘാതങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നില്ലെന്ന വിഷയം വളരെ ഗൗരവത്തോടുകൂടി അധികാരികൾ പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളേയോ, കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങളേയോ, ആരാധനാലയങ്ങൾ പോലുള്ള പൊതു സ്ഥലങ്ങളേയോ അത് ദോഷപ്പെടുത്തുന്ന സാഹചര്യമില്ല. നീർച്ചാലിന്റെ രണ്ട് വശവും ചതുപ്പ് സ്വഭാവത്തോടുകൂടി കിടക്കുന്ന സ്വകാര്യ ഭൂമികളാണ്. അത് ഏറ്റെടുത്ത് കൊണ്ട് ആറ് പുനഃസൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ഒരു തരത്തിലുള്ള എതിർപ്പുകളും പ്രദേശത്ത് ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഏകദേശം 570 കിലോമീറ്റർ നീളത്തിൽ ജല ഗതാഗത പാത ഒരുക്കുന്ന ഈ പദ്ധതിയിൽ ക്ഷേത്രത്തെയും. കച്ചവട സ്ഥാപനത്തെയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഒരു കിലോമീറ്റർ നീളം വരുന്ന തരത്തിൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുകയെന്നത് വളരെ നിസ്സാരമായ ഒരു വിഷയമായിട്ട് തന്നെ അധികാരികൾ കാണേണ്ടതാണ്.

ഈ വിഷയം 2008-ൽ സർക്കാരിന്റെ മുന്നിൽ വരുകയും അന്ന് നടന്ന മീറ്റിംഗിൽ ഈ ഇടിഞ്ഞകര-കുനംതുരുത്തി -പുതുവൽ നീർച്ചാലിനെ വികസിപ്പിച്ച് ജലഗതാഗത പാത ഒരുക്കാമെന്നും ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ആചാരങ്ങളെ തടപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ലായെന്ന് സർക്കാർ തലത്തിൽ തീരുമാനിക്കുകയും, അതിലേക്ക് വേണ്ടി 12-ാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നത് ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു വിഷയമാണ്. 2008-ൽ തന്നെ ഈ വിഷയത്തിൽ ചെന്നെ ആസ്ഥാനമായ ഒരു സ്ഥാപനം പഠനം നടത്തിയിട്ടാണ് അത്തരത്തിലൊരു നിർദ്ദേശം മുന്നോട്ട് ഉണ്ടാകുകയും സർക്കാർ തലത്തിൽ അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് ക്ഷേത്രം വക ഭൂമി ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ നിലവിലില്ല ഭാഗത്ത് കൂടി ആറ് പുനഃസൃഷ്ടിക്കാനുള്ള പദ്ധതി പുനഃപരിശോധിച്ച് കൊണ്ട് പ്രദേശത്ത് യാതൊരു തരത്തിലുള്ള ആഘാതങ്ങളും ഉണ്ടാക്കാത്ത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിലൂടെ ഇടിഞ്ഞകര-കുനംതുരുത്തി -പുതുവൽ നീർച്ചാലിനെ വികസിപ്പിച്ച് നേർരേഖയിലുള്ള ഒരു ജലഗതാഗത പാത ഒരുക്കണമെന്നാണ് കരയോഗത്തിനുവേണ്ടിയിട്ടും ക്ഷേത്രത്തിന് വേണ്ടിയിട്ടും എനിക്ക് അഭിപ്രായപ്പെടാനുള്ളത്.

കൂടാതെ ഈ പ്രദേശത്ത് കടലിനോട് വളരെ സമീപത്ത് കൂടിയാണ് പുവ ഒഴുകുന്നത്. കടലിന്റെ സമീപത്ത് കൂടി ഒഴുകുന്ന പുഴയെ വീതി കൂട്ടി അതിന് ആഴം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് കടൽ ഭിത്തിയ്ക്ക് ദോഷമുണ്ടാകുകയും അങ്ങനെയുള്ള പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങൾ ഉണ്ടാകാനുള്ള സാധ്യതയും ഞങ്ങൾ കാണുന്നു. അതിനാൽ ഈ വിഷയത്തിൽ പരിസ്ഥിതി ആഘാത പഠനം കൂടി നടത്തിയിട്ട് മാത്രമേ പുഴയുടെ വികസനം നടത്താവൂയെന്ന അഭിപ്രായവും മുന്നോട്ട് വയ്ക്കുന്നു.

തെക്ക് കോവളത്തേയും വടക്ക് ബേക്കലിനേയും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന പശ്ചിമ തീരകനാൽ ജലപാതയുടെ ഭാഗമായിട്ടാണ് ഇവിടെ പുഴയുടെ വീതി കൂട്ടി ഗതാഗത യോഗ്യമാക്കുന്നതെന്നും ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പുഴയ്ക്ക് കുറുകെ പനത്തൂറ പ്രദേശത്ത് സ്റ്റീൽ ലാറ്റീസ് പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്നതെന്നും വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയുന്നതല്ലായെന്നും ചെയർമാൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. എന്നാൽ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് തടസ്സം ഉണ്ടാക്കാത്ത തരത്തിലും എന്നാൽ ജനസമൂഹത്തിന് താരതമ്യേന വളരെ കുറച്ച് ദോഷങ്ങൾ മാത്രം ഉണ്ടാക്കുന്ന തരത്തിലുമുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലാണ് നിയമം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നതെന്നും അതിനാൽ ഇവിടെ ഉയർത്തിയിരുന്ന വികാരം വിശദമായി പരിശോധിച്ച് കൊണ്ട് തന്നെ പഠന റിപ്പോർട്ട് അന്തിമമാക്കുമെന്ന് അറിയിച്ചു. തുടർന്ന് പങ്കെടുത്ത എല്ലാപേർക്കും നന്ദി പ്രകാശിപ്പിച്ച് കൊണ്ട് ചടങ്ങ് 12.30 ന് അവസാനിപ്പിച്ചു.

അദ്ധ്യായം.4

ഭൂമി വിലയിരുത്തൽ

വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന പ്രകൃതി വിഭവമാണ് ഭൂമി. അതിനാൽ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമിയുടെ ആവശ്യം പല മടങ്ങ് വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ ജനസാന്ദ്രത വളരെ കൂടുതലായിട്ടുള്ള പ്രദേശമാണ് കേരളം. ജനങ്ങൾക്ക് വസിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ ഭൂമി ലഭ്യമാകുന്ന കാര്യത്തിൽ പോലും ദുർലഭ്യം അനുഭവപ്പെടുന്ന സംസ്ഥാനമായിട്ടാണ് കേരളത്തെ കാണാൻ കഴിയുന്നത്. എന്നാൽ വ്യാവസായിക വൽക്കരണത്തിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ വികസനത്തിനുമായി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനും, നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനുമുള്ള സർക്കാരിന്റെ ഒരു അധികാരമായും ഭൂമിയെ കാണേണ്ടിവരുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ സംസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം താരതമ്യേന സങ്കീർണ്ണമായ ഒരു സംഗതിയായി നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായിട്ടാണ് പഠന സംഘത്തിന് ബോധ്യപ്പെടുന്നത്.

4.1 ഭൂപടം, രജിസ്റ്ററുകൾ, പ്രാഥമിക സ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവരണം

തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ തിരുവല്ലം വില്ലേജിൽപ്പെട്ട ബ്ലോക്ക് 29 ലെ സർവ്വെ നമ്പർ 560, 561, 439 എന്നിവയിൽപ്പെടുന്ന കൈവശ ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്ന് ഭാഗികമായി അളവിലാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഭൂമിയെ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വരുന്നത്. ഡെവലപ്പറുടെ അപേക്ഷ പ്രകാരം 19.70 ആർസ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് കാണുന്നു. എന്നാൽ അലൈൻമെന്റിനകത്ത് തന്നെ റോഡ് പുറമ്പോക്ക്, പുഴ പുറമ്പോക്ക് എന്നിവ ഉൾപ്പെട്ട് വരുമെന്നുള്ളതിനാൽ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടുന്ന ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണം ഇതിനെക്കാൾ കുറയാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. വിശദമായ സർവ്വെ നടപടികൾ മുഖേന മാത്രമേ ഏറ്റെടുക്കേണ്ട ഭൂമിയുടെ കൃത്യമായ വിസ്തീർണ്ണം വെളിവാകുകയുള്ളൂവെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ പാർപ്പിട കെട്ടിടവും ഒരു കടമുറിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും കടമുറിയെ ഏകദേശം പൂർണ്ണമായി തന്നെ ബാധിക്കുന്ന സ്ഥിതി വിശേഷമുണ്ട്. മറ്റ് രണ്ട് കൈവശങ്ങൾ യാതൊരു വിധ ചുമയങ്ങളില്ലാത്തതും കൃഷി ചെയ്യാത്തതും ഏതാനും തെങ്ങുകൾ മാത്രം നിലനിൽക്കുന്നതുമായ ഒഴിഞ്ഞ പുരയിടങ്ങളുമാണ്. ഇവയിലെ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ട്.

4.2 പദ്ധതിയുടെ സ്വാധീനം മുഖേന ആഘാതത്തിൽപ്പെടുന്ന മൊത്തം പ്രദേശം

പനത്തൂറ - സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡിന് കുറുകെ റോഡിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കുകയെന്നതാണ് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയിലൂടെ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്. ജല ഗതാഗതത്തിനുവേണ്ടി പാർവ്വതി പുത്തനാറിനെ വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പ്രസ്തുത റോഡ് രണ്ടായി മുറിയുന്ന സാഹചര്യം നില നിൽക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന റോഡുകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെയാണ് സ്റ്റീൽ ലാറ്റീസ് പാലം നിർമ്മിക്കാൻ ഡെവലപ്പർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതിനുവേണ്ടിയാണ് റോഡിന്റെ ഇരുവശത്തുമുള്ള മൂന്ന് കൈവശങ്ങളിലുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്ന് ഭാഗികമായ അളവിൽ ഭൂമി സർക്കാരിന് ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വരുന്നത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഒരു പാർപ്പിട കെട്ടിടവും ഒരു കടമുറിയും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തെ ബാധിക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും കടമുറിയെ ഏകദേശം പൂർണ്ണമായിതന്നെ ബാധിക്കുന്ന തരത്തിലാണ് അലൈൻമെന്റ് സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങളും പ്രത്യേക ചുമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ഇതിലെ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സാഹചര്യവുമുണ്ട്.

ഈ സംഗതികൾ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ പാലം നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഭൂമിയും മറ്റ് ആസ്തികളും നഷ്ടപ്പെടുന്ന പ്രദേശം മാത്രമാണ് പദ്ധതിയുടെ സ്വാധീനം മുഖേന ആഘാതത്തിൽപ്പെടുന്ന മൊത്തം പ്രദേശമായി കാണാൻ കഴിയുന്നത്. സ്വന്തം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും പദ്ധതിയുടെ പരോക്ഷ ആഘാതം അനുഭവിക്കേണ്ടി വരുന്ന കുടുംബങ്ങൾ ഒന്നും തന്നെ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്ത് ഉള്ളതായി കാണുന്നില്ല. എന്നാൽ കടലിനോട് ചേർന്ന് ഒഴുകുന്ന പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുന്നത് വഴി കടൽ ഭിത്തിക്ക് ദോഷം ഉണ്ടാകുന്ന സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുമോയെന്ന് പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

4.3 പദ്ധതിയുടെ മൊത്തം ഭൂമി ആവശ്യം

തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ തിരുവല്ലം വില്ലേജിന്റെ പരിധിയിൽ നിന്നായി 19.70 ആർ ഭൂമിയാണ് ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ജല ഗതാഗതത്തിനുവേണ്ടി പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുമ്പോൾ പനത്തൂറ- ശ്രീ. സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡ് രണ്ടായി മുറിയുകയും ഇപ്രകാരം മുറിയുന്ന റോഡ് ഭാഗങ്ങളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുമാണ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നത്. പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടതായ മൊത്തം ഭൂമി ആവശ്യം സംബന്ധിച്ച് ഡെവലപ്പറോട് ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്ന വിവരം ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

4.4 പദ്ധതി പ്രദേശത്തിന് സമീപം പൊതു ഉപയോഗത്തിലുള്ള സ്ഥലം ഉണ്ടെങ്കിൽ അതിന്റെ നിലവിലെ ഉപയോഗം

പഠന സംഘം നടത്തിയ പരിശോധനയിൽ റോഡും, പാർവ്വതി പുത്തനാറും, അവയുടെ പുറമ്പോക്കുകളുമാണ് പൊതു ഉപയോഗത്തിലുള്ള ഭൂമിയായി കാണാൻ കഴിയുന്നത്. കൂടാതെ പനത്തൂറ-ശ്രീ.സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം സമീപത്ത് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രം വക ഭൂമിയും അലൈൻമെന്റിനകത്തും പുറത്തുമായി

സ്ഥിതി ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ പൊതു ഉപയോഗത്തിലുള്ള ഭൂമി യൊന്നും പദ്ധതി പ്രദേശത്തിന് സമീപത്തുള്ളതായി കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

4.5 നിലവിൽ ഏതെങ്കിലും ഭൂമി വാങ്ങുകയോ, അന്യാധീനപ്പെടുത്തുകയോ പാട്ടത്തിന് കൊടുക്കുകയോ ഏറ്റെടുക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പദ്ധതിയ്ക്ക് ആവശ്യമുള്ള ഭൂമിയുടെ ഓരോ പ്ലോട്ടിന്റേയും നിർദ്ദിഷ്ട ഉപയോഗം

പദ്ധതിയ്ക്ക് ആവശ്യമായി വരാവുന്ന അവസ്ഥയിലുള്ള ഭൂമി ഒന്നും തന്നെ ഡെവലപ്പർ വില വാങ്ങുകയോ, അന്യാധീനപ്പെടുത്തുകയോ, പാട്ടത്തിന് കൊടുക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലായെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. നിലവിലുള്ള റോഡും, റോഡ് പുറമ്പോക്കുകളുമാണ് ഡെവലപ്പറുടെ കൈവശത്തിലുള്ളതെന്നും മനസ്സിലാക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്.

4.6 പദ്ധതിയ്ക്കായി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയുടെ അളവും സ്ഥാനവും

ഡെവലപ്പറുടെ അപേക്ഷ പ്രകാരം 19.70 ആർ ഭൂമിയാണ് പദ്ധതിയ്ക്ക് ആവശ്യമായി വരുന്നതെന്ന് കാണുന്നു. ഇതിൽ തന്നെ റോഡ്, പുഴ പുറമ്പോക്കുകളും, പൊതു ഉപയോഗത്തിലുള്ള ക്ഷേത്രം വക ഭൂമിയും ഉൾപ്പെട്ട് വരുന്നുണ്ട്. വിശദമായ സർവ്വെ നടപടികൾക്ക് ശേഷം മാത്രമേ പൊന്നും വിലയ്ക്കെടുക്കേണ്ടി വരുന്ന സ്വകാര്യ ഭൂമിയുടെ കൃത്യമായ വിസ്തീർണ്ണം വെളിവാകുകയുള്ളൂവെന്ന് കാണുന്നു. തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ തിരുവല്ലം വില്ലേജിന്റെ പരിധിയിലാണ് ഇവ ഉൾപ്പെട്ട് വരുന്നത്.

4.7 ഭൂമിയുടെ സ്വഭാവം, തരം തിരിവ്, ഉപയോഗം, കൃഷി ഭൂമിയാണെങ്കിൽ ജലസേചന ലഭ്യതയും വിളവെടുപ്പ് രീതിയും

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ, മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ കൈവശത്തിലുള്ളവയാണെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങളും പ്രത്യേക ചുമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. അതിലെ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ.ബിയുടെ ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. എല്ലാ ഭൂവിഭാഗങ്ങളും പുരയിടമെന്ന കാറ്റഗറിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടു വരുന്നതെന്നും മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങളിലൊന്നിലും തന്നെ ഗൗരവ സ്വാഭാവത്തോടെ കൃഷി ചെയ്തു വരുന്നതായി കാണുന്നില്ല.

4.8 കൈവശ ഭൂമിയുടെ വലിപ്പം, ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ രീതി,ഭൂമിവിതരണം, താമസ കെട്ടിടങ്ങളുടെ എണ്ണം എന്നിവ സംബന്ധിച്ച വിവരം

മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്നാണ് ഭാഗികമായ അളവിൽ നിർദ്ദിഷ്ട പാല നിർമ്മാണത്തിന് വേണ്ടി ഭൂമിയേറ്റെടുക്കേണ്ടതായി വരുന്നത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇത് മുഖേന ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

ബാധിത ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കൂടിയ കൈവശ വിസ്തീർണ്ണം 30.41 ആറും ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ കൈവശ വിസ്തീർണ്ണം 20.25 ആറുമാണ്. ഇതിൽ ഒരൊണ്ണം നിലവിലെ കൈവശക്കാർ വില വാങ്ങിയതാണെന്നും ബാക്കി വരുന്നവ പാരമ്പര്യമായി കൈമാറി കിട്ടിയതാണെന്നുമാണ് ബന്ധപ്പെട്ടവരുടെ പ്രതികരണങ്ങളിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

4.9 ഭൂമിയുടെവില, ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിൽ അടുത്ത കാലത്തുണ്ടായവ്യത്യാസങ്ങൾ, അവസാനത്തെ മൂന്ന് വർഷത്തിൽ ഭൂമിയിന്മേലുണ്ടായ കൈമാറ്റവും ഉപയോഗവും

ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ നിലവിലുള്ള റോഡിൽ നിന്ന് വഴി സൗകര്യം ലഭിക്കുന്നവയാണ്. ഭൂമിയുടെ സ്ഥാനം, സ്വഭാവം, ഇനം, വഴി സൗകര്യം, നിലവിലെ ഉപയോഗം തുടങ്ങിയ ഘടകങ്ങളാണ് ഭൂമിയുടെ വിലയെ സ്വാധീനിക്കുന്നത്. കച്ചവട സ്ഥാപനം പാർപ്പിട കെട്ടിടം തുടങ്ങിയവ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതും, വഴി സൗകര്യം ഉള്ളതിനാൽ പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ളതുമായ ഭൂവിഭാഗങ്ങളുമാണ്. അതിനാൽ ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾക്ക് ആകർഷകമായ വില ലഭിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ളവയാണെന്നാണ് നിരീക്ഷിക്കുന്നത്. പ്രാദേശികമായ അന്വേഷണത്തിൽ പ്രദേശത്തെ ഏറ്റവും കൂടിയ വില അറിന് 15 ലക്ഷം രൂപയെന്നും ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വില അറിന് 10 ലക്ഷം രൂപയെന്നുമാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ബാധിത ഭൂവിഭാഗങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ കൈമാറ്റം സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നില്ല.

അദ്ധ്യായം 5

ബാധിത കുടുംബങ്ങൾ, ആസ്തികൾ, എണ്ണം, മതിപ്പ് വില

ഒരു പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന ഭൂമിയും മറ്റ് ആസ്തികളും നഷ്ടപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങളുടേയും സ്ഥാപനങ്ങളുടേയും എണ്ണത്തെയാണ് ആ പദ്ധതി മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന ആഘാതത്തിന്റെ അളവ് കോലായി പരിഗണിയ്ക്കുന്നത്.

അതിനാൽ സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതത്തിന്റെ സ്വഭാവവും തീവ്രതയും തിട്ടപ്പെടുത്തുതിനു വേണ്ടി ബാധിത കുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണവും, നഷ്ടപ്പെടുന്ന ആസ്തികളുടെ മതിപ്പ് വിലയും കൃത്യമായി തന്നെ തിട്ടപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഇപ്രകാരം ലഭ്യമാകുന്ന സ്ഥിതി വിവരകണക്കുകളിൽ നിന്ന് മാത്രമേ ആഘാതങ്ങൾക്കുള്ള ആശ്വാസ നടപടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാൻ സാങ്കേതികമായി കഴിയുകയുള്ളൂയെന്നും ബാധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

5.1. നേരിട്ട് ബാധിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ

ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ 3 വ്യക്തികളെ /സ്ഥാപനത്തിനെ നേരിട്ട് ബാധിക്കുന്ന സ്ഥിതി വിശേഷമുണ്ട്. ഇവയിൽ ഒരു കൈവശ ഭൂമിയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ബാധിക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങളേയും ചമയങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ച വിശദമായ വിവരം അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

5.2 വനാവകാശം നഷ്ടപ്പെടുന്ന പട്ടിക വർഗ്ഗക്കാരും മറ്റ് വനവാസികളും ഉൾപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾ

വനാവകാശം നഷ്ടപ്പെടുന്ന തരത്തിലുള്ള ഭൂമിയൊന്നും തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ളവയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ തന്നെ ഈ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട കുടുംബങ്ങൾ ബാധിത സമൂഹത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ലായെന്ന് കാണുന്നു

5.3 പൊതു വിഭവങ്ങൾ ഉപജീവന മാർഗ്ഗമായി ആശ്രയിച്ചിരുന്നവയിൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതു മൂലമേ അവ നഷ്ടപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾ

പരിശോധിച്ചതിൽ നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടു വരുന്ന പൊതു വിഭാഗങ്ങൾ ഉപജീവന മാർഗ്ഗമായി ആശ്രയിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾ ഒന്നും തന്നെ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്തിലായെന്നാണ് കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

5.4 കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെ വിവിധ പദ്ധതികൾ പ്രകാരം പതിച്ച് കിട്ടിയ ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾ

ഏതെങ്കിലും പദ്ധതി പ്രകാരം സർക്കാർ പതിച്ച് നൽകിയിട്ടുള്ള ഭൂമിയൊന്നും തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ലായെന്നാണ് പഠന സംഘത്തിന് മനസ്സിലായിട്ടുള്ളത്.

5.5 ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് മുമ്പ് മൂന്ന് വർഷമോ അതിലധികമോ കാലയളവിലായി നഗരപ്രദേശങ്ങളിലെ ഏതെങ്കിലും ഭൂമിയിൽ താമസിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾ

പദ്ധതി പ്രദേശം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിധിയിലാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. ഏറ്റെടുക്കേണ്ടുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ 03 വ്യക്തികളുടെ/കുടുംബങ്ങളുടെ/സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കൈവശത്തിലാണെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഭൂവുടമകൾ സമീപ പ്രദേശങ്ങളിൽ തന്നെ താമസിച്ചു വരുന്നവരാണ്.

5.6 മൂന്ന് വർഷമോ അതിലധികമോ കാലയളവിലായി ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമി പ്രാഥമിക ജീവനോപാധിയായി ആശ്രയിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾ

ഏറ്റെടുക്കാൻ നിലവിൽ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ 03 വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശത്തിലാണെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

5.7 സ്വന്തം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും പദ്ധതിയുടെ പരോക്ഷ ആഘാതം അനുഭവിച്ചേക്കാവുന്ന കുടുംബങ്ങൾ

പദ്ധതിയാൽ വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ള പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണം പ്രദേശവാസികൾക്ക് പ്രയോജനങ്ങൾ/ നേട്ടങ്ങളാണ് പ്രധാനമായും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നത്. കൂടാതെ കോവളം മുതൽ ബേക്കൽ വരെയുള്ള തീരദേശ ജല ഗതാഗത പാതയുടെ പ്രയോജനങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ച് വളരെ ഗുണകരമാകുന്ന ഒന്നാണ്. സ്വന്തം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നില്ലായെങ്കിലും പദ്ധതിയുടെ പരോക്ഷ ആഘാതം അനുഭവിക്കേണ്ടി വരുന്ന കുടുംബങ്ങൾ ഒന്നും തന്നെ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്ത് ഉള്ളതായി കാണുന്നില്ല. എന്നാൽ കടലിനോട് ചേർന്ന് ഒഴുകുന്ന പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുന്നത് വഴി കടൽ ഭിത്തിക്ക് ദോഷം ഉണ്ടാകുന്ന സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുമോയെന്ന് പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

5.8 ഉൽപാദന സ്വത്തുക്കളുടേയും പ്രധാന ഭൂമിയുടെയും പട്ടിക.

നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്ത്, വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കാർഷിക വ്യാവസായിക സംരംഭങ്ങളൊന്നും തന്നെ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നില്ല. അതിനാൽ സവിശേഷമായ ഉൽപാദന സ്വത്തുക്കളൊന്നും തന്നെ പദ്ധതി പ്രദേശവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിഷയമാകുന്നില്ലായെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നു.

അദ്ധ്യായം 6

സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക-സാംസ്കാരിക രൂപരേഖ

ബാധിത വ്യക്തികളുടെ എണ്ണം, സാമൂഹിക വിഭാഗം, ഗാർഹിക വലുപ്പം, തൊഴിൽ രീതി എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ ശേഖരിയ്ക്കുകയായിരുന്നു പഠനത്തിന്റെ ഭാഗമായുള്ള സർവ്വേയുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യമായി നില നിന്നിരുന്നത്. ബാധിയ്ക്കപ്പെടുന്ന ജനവിഭാഗത്തിലും സമൂഹത്തിലും സംഭവിക്കുന്ന ഗുണങ്ങളും ദോഷങ്ങളും വിലയിരുത്താൻ ഈ വിവരശേഖരണ പ്രക്രിയ പഠനത്തിൽ വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ഘട്ടമായിരുന്നു.

6.1 പദ്ധതി പ്രദേശത്തിലെ ജനസംഖ്യാപരമായ വിശദാംശങ്ങൾ

മൂന്ന് കൈവശ ഭൂവിഭാഗങ്ങളെ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ നേരിട്ട് തന്നെ ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുവുമുപേന ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഇപ്രകാരം പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള കുടിയൊഴിപ്പിക്കലുകൾ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ പ്രദേശത്ത് സൃഷ്ടിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് തന്നെ പദ്ധതി പ്രദേശത്തിലെ ജനസംഖ്യാപരമായ വിശദാംശങ്ങൾക്ക് വലിയ പ്രസക്തി ഉള്ളതായി നിരീക്ഷിക്കുന്നില്ല.

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ ബാധിയ്ക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ കമ്മ്യൂണിറ്റി തരം തിരിവ് പരിശോധിച്ചതിൽ ബാധിത സമൂഹം പൂർണ്ണമായും ഹിന്ദു വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരാണെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്.

തൊഴിൽ രീതി

വ്യക്തികളുടെ തൊഴിൽ, സമൂഹത്തിലെ അവരുടെ സ്ഥാനം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. സാമ്പത്തികമായി സമ്പന്നമായ ഒരു കുടുംബത്തിന് ആകർഷകമായ എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളും നേടാൻ കഴിയുന്നു. എന്നാൽ ദുർബ്ബല വിഭാഗങ്ങൾ അവരുടെ നിലനിൽപ്പിനായിട്ടാണ് പോരാടേണ്ടിവരുന്നത്. ബാധിത പ്രദേശത്തെ ജനസമൂഹത്തിൽ സമ്മിശ്ര സാമ്പത്തിക രീതിയാണ് നില നിൽക്കുന്നതെന്നാണ് കണക്കെടുപ്പിൽ വ്യക്തമാകുന്നത്.

6.2 വരുമാനം, ദാരിദ്ര്യം-നിലവാരം

നിർദ്ദിഷ്ട പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിന് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വരുന്ന ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ രണ്ട് വ്യക്തികളുടേയും ഒരു സ്ഥാപനത്തിന്റെയും കൈവശത്തിലാണെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുവുമുപേന ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം

നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. കച്ചവട സ്ഥാപനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കുടുംബം ഇടത്തരം നിലവാരത്തിൽ ജീവിച്ച് വരുന്നവരാണെന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

6.3 ദുർബ്ബല വിഭാഗങ്ങൾ

ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്ത് പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള സ്ഥാന ഭ്രംശം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നാൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള സ്ഥാന ഭ്രംശം ഉണ്ടാക്കാത്തതിനാൽ ബാധിത കുടുംബങ്ങളുടെ/ബാധിക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങളിലെ ദുർബ്ബല വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട അംഗങ്ങളെ ഇത് ദോഷകരമായി ബാധിക്കുമെന്ന് കാണാത്തതിനാൽ ദുർബ്ബല വിഭാഗങ്ങളുടെ കണക്കെടുപ്പിന് വലിയ പ്രധാന്യമുള്ളതായി നിരീക്ഷിക്കുന്നില്ല. കൈവശഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഭാഗികമായ അളവിൽ മാത്രമാണ് പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതെന്നുള്ള സംഗതിയും വസ്തുതയായി നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

6.4 ഭൂമി വിനിയോഗവും ഉപജീവനവും

ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ/എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിക്കുന്ന സാഹചര്യം പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്ന ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ റോഡിനോട് ചേർന്ന് കെ.എസ് ഇ. ബി -യുടെ ഒരു ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ട്.

6.5 പ്രാദേശിക സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് കാരണമാകാവുന്ന ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലുള്ള കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങളോ, വാണിജ്യ സ്ഥാപനങ്ങളോ മറ്റ് സംരംഭങ്ങളോ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് തന്നെ പദ്ധതിയുടെ നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, പ്രാദേശിക സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഗൗരവമായ ഒരു മാറ്റവും ഉണ്ടാകുന്ന സാഹചര്യം ഇല്ലായെന്നാണ് നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്.

6.6 പ്രാദേശിക ഉപജീവനത്തിന് കാരണമാകുന്ന ഘടകങ്ങൾ

പൊതുജനങ്ങൾ സമ്മേളിക്കുന്ന ബൃഹത്തായ കച്ചവട/വാണിജ്യ സമുച്ചയങ്ങളോ മുഖേന ബാധിത കുടുംബങ്ങൾക്ക് ഉപജീവനത്തിന് കാരണമാകുന്ന സംരംഭങ്ങളൊന്നും ഏറ്റെടുക്കൽ പ്രദേശത്ത് ഉൾപ്പെട്ട് വരുന്നതായി കാണുന്നില്ല.

6.7 രക്തബന്ധക്രമങ്ങളും സാമൂഹിക സാംസ്കാരിക സംഘടനയും

പൊതുസ്ഥലങ്ങൾ ഒഴിച്ച് നിറുത്തിയാൽ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടുന്ന ഭൂമി 03 കുടുംബങ്ങളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശത്തിലാണ്. ഇതിൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗം നിലവിലെ ഭൂവുടമ വില വാങ്ങി ലഭ്യമായതാണെന്നാണ് സർവ്വേയിൽ ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ബാധിതപ്പെടുന്ന ഭൂവുടമകളെ/ കുടുംബങ്ങളെ മൊത്തമായി വിലയിരുത്തിയതിൽ മുഴുവനും ന്യൂക്ളിയർ കുടുംബമായി കഴിഞ്ഞ് വരുന്നവരാണെന്നാണ് അവരുടെ പ്രതികരണങ്ങളിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

6.8 ഭരണസംഘടനകൾ

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂപ്രദേശത്ത് ഒരു തരത്തിലുമുള്ള ഭരണ സംഘടനകളുടെ കാര്യലയങ്ങൾ പ്രവർത്തിച്ച് വരുന്നില്ല.

6.9 രാഷ്ട്രീയ സംഘടനകൾ

രാഷ്ട്രീയ സംഘടനകളുടെ ഓഫീസ് പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന/ നടന്നു വരുന്ന കെട്ടിടങ്ങളൊന്നും തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങളിൽ നില നിൽക്കുന്നില്ല.

6.10 സാമൂദായികാധിഷ്ടിത പൗരസംഘടനകൾ

ബാധിത പ്രദേശത്ത് സാമൂദായികാധിഷ്ടിത പൗരസംഘടനകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യലയങ്ങൾ ഒന്നും തന്നെ പ്രവർത്തിച്ച് വരുന്നതായി കാണുന്നില്ലായെന്നാണ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷനിൽ നിന്ന് ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ധീവര സമുദായത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമി ഭാഗികമായി അലൈൻമെന്റിൽ ഉൾപ്പെട്ട് വരുന്നുണ്ട്.

6.11 പ്രദേശിക ചലനാത്മകതയും ചരിത്രപരമായ പരിണാമ പ്രക്രിയയും

പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതോടെ നിർദ്ദിഷ്ട പ്രദേശത്തിന്റെ നിലവാരവും പ്രദേശത്തിലെ ജനസമൂഹത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷകളും ഉയരുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരു ചലനാത്മകത സൃഷ്ടിയ്ക്കപ്പെടാമെന്ന് കാണേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്. ചരിത്രപരമായി പ്രധാന്യം അർഹിക്കുന്ന ഭൗതിക സംഗതികളൊന്നും തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾക്ക് ഇല്ലാത്തതിനാൽ പദ്ധതി മുഖേന ചരിത്രപരമായ മാറ്റങ്ങളൊന്നും തന്നെ സംഭവിക്കേണ്ടുന്ന സാഹചര്യമില്ലായെന്നാണ് നിരീക്ഷിക്കാൻ സാധിക്കുന്നത്.

6.12 ജീവിത സാഹചര്യങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരം

പദ്ധതിയാൽ ബാധിച്ച് ക്ഷയിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾ ഇടത്തരം ജീവിത സാഹചര്യങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞ് വരുന്നതായിട്ടാണ് സർവ്വേയിൽ നിന്ന് വെളിവാക്കിയിട്ടുള്ളത്. അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ ലഭ്യത ജീവിത നിലവാരത്തെ ഒരു പരിധിവരെ ഉയർത്തി നിറുത്തുന്നുണ്ട്. കൂടാതെ ഇടത്തരം സാമ്പത്തിക ശേഷിയിലുള്ളവരായതിനാൽ ജീവിത നിലവാരം അതേപടി നിലനിറുത്താൻ സാധിച്ച് ക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 7

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി

2013 ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 4-ാം വകുപ്പിലെ 6-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച് സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത അവലോകന പ്രക്രിയയിൽ സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതിയും തയ്യാറാക്കേണ്ടതുണ്ട്. പദ്ധതിയാൽ ബാധിച്ച് ക്ഷയിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടാകാവുന്ന പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതിന് ഏറ്റെടുക്കേണ്ട അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തൽ നടപടികൾ ലിസ്റ്റ് ചെയ്ത് കൊണ്ടുള്ള ഒരു സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതിയ്ക്കാണ് രൂപം നൽകേണ്ടത്. ഇങ്ങനെയുള്ള നടപടികൾ ഒരു സ്കീമിൻ കീഴിലോ, പ്രോഗ്രാമിൻ കീഴിലോ അതത് സംഗതികളിൽ കേന്ദ്ര - സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നതിനെക്കാൾ കുറവായിരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ലായെന്നും പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്.

7.1 ലഘൂകരണ സമീപനം

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ വിഷയത്തിലെ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയമായ സംഗതി ഭൂമി, പാർപ്പിടം, ഉപജീവന മാർഗ്ഗം എന്നിവ നഷ്ടപ്പെടുന്നത് മൂലമേ ഉണ്ടാകുന്ന ആഘാതത്തിന്റെ തീവ്രതയാണ്. ഇത് ഉണ്ടാകുന്ന മാനസിക/ ഭൗതിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ അളന്ന് തിട്ടപ്പെടുത്താൻ കഴിയുകയില്ലായെന്നതാണ് യാഥാർത്ഥ്യമായി നിലനിൽക്കുന്നത്. ഭൗതികമായ നഷ്ടത്തിനപ്പുറം വൈകാരിക ബന്ധമുള്ള സ്വത്തുക്കളുടെ നഷ്ടമാണ് പലപ്പോഴും ഉണ്ടാകുന്നത്. അതിനാൽ ബാധിത സമൂഹത്തിന്റെ ഭൗതികവും വൈകാരികവുമായ നഷ്ടങ്ങളെ പരിഗണിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ഒരു സമീപനമാണ് ലഘൂകരണ നടപടികളിൽ സ്വീകരിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളത്.

നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ നിയമം ഉദ്ദേശിക്കുന്ന അർത്ഥത്തിലും, ഭൂവുടമകൾക്ക് സ്വീകാര്യവുമായ നിലവാരത്തിലും എത്താൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഏറ്റെടുക്കലിനെ തുടർന്ന് ഭാഗികമായ രീതിയിൽ ഭൂമിയോ കെട്ടിടമോ അവശേഷിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, വകുപ്പ് 94 പ്രകാരം ഭൂവുടമയുടെ അഭിപ്രായം അനുസരിച്ചുള്ള ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു സാങ്കേതിക തടസ്സവും ഉണ്ടാകുന്നത് അഭികാമ്യമല്ല. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുമായി ചേർന്ന് വരുന്ന ചുമയങ്ങൾക്ക് കൂടി ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതുമാണ്. കൂടാതെ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിയ ശേഷം മാത്രം ഭൂമിയും മറ്റ് സ്വത്തുക്കളും ഏറ്റെടുക്കുക, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളിൽ കാലതാമസം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുക, മുഴുവൻ നടപടികളിലും സുതാര്യത ഉറപ്പാക്കുക, ഭൂവുടമകളെ വിശ്വാസത്തിൽ എടുത്ത് കൊണ്ട്

തന്നെ ചട്ടപ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ പൂർത്തിയാക്കുക തുടങ്ങിയ സമീപനങ്ങൾ ആഘാത ദുരീകരണത്തിന് ഏറെ പ്രയോജനം ചെയ്യുമെന്ന് കാണുന്നു.

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ 02 വ്യക്തികളേയും ഒരു സ്ഥാപനത്തെയുമാണ് നേരിട്ട് ബാധിക്കുന്നത്. ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്.

7.2 ആഘാതം ഒഴിവാക്കുന്നതിനോ, ലഘൂകരിക്കുന്നതിനോ, നഷ്ടം നികത്തുന്നതിനോ വേണ്ടിയുള്ള നടപടികൾ

ബാധിത സമൂഹത്തിൽ സാധാരണയായി ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്നവർ, ഭൂമിയും പാർപ്പിടവും ഭാഗികമായോ പൂർണ്ണമായോ നഷ്ടപ്പെടുന്നവർ, ജീവനോപാധികൾ/തൊഴിൽസ്ഥാപനങ്ങൾ/തൊഴിലുകൾ നഷ്ടപ്പെടുന്നവർ തുടങ്ങി വിവിധ തരത്തിലുള്ള ആഘാതങ്ങൾ ഏൽക്കേണ്ടി വരുന്നവരുണ്ട്. ഇതിനു പുറമേ പൊതു സാമൂഹിക സ്വത്തുക്കളും പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങളും ബാധിക്കപ്പെടാം. ഇതിനു വേണ്ടി 29-12-2017 ലെ ജി.ഒ.(കൈ) നമ്പർ 448/2017 ആർ.ഡി.സർക്കാർ ഉത്തരവ് പ്രകാരമുള്ള പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജം നിയമത്തിൽ മൂന്നാം ഷെഡ്യൂളായി പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള പശ്ചാത്തല സംവിധാനവും കൊണ്ട് ആഘാതങ്ങൾക്ക് ഒരു പരിധിവരെ ദുരീകരണം ഉണ്ടാക്കാവുന്നതാണ്.

നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്നത് മൂലമേ 03 വ്യക്തികളുടെ/സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഭാഗികമായ അളവിൽ ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം മാത്രമാണുണ്ടാകുന്നത്. ഒരു കൈവശ ഭൂമിയിലുള്ള കടമുറിയെ പൂർണ്ണമായി ബാധിക്കുന്ന വിഷയമാണ് ഗൗരവമുള്ള സംഗതിയായി നിലനിൽക്കുന്നത്. മറ്റ് തരത്തിലുള്ള ആഘാതങ്ങളൊന്നും നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ സൃഷ്ടിയ്ക്കാത്തതിനാൽ പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജിന്റെ പ്രസക്തി ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

7.3 പുനരധിവാസം, പുനഃസ്ഥാപനം, നഷ്ടപരിഹാരം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയമത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന നടപടികൾ

2013 ലെ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ നിയമമനുസരിച്ച് കൂടിയിറക്കപ്പെടുന്ന ജനസമൂഹത്തിന് പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന അവകാശം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിലുള്ള സാഹചര്യം പരിഗണിച്ച്, നിയമം അനുശാസിക്കുന്ന ആനുകൂല്യങ്ങളിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിച്ച് കൊണ്ട് കൂടിയിറക്കപ്പെടുന്ന സമൂഹത്തിന് കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന സംവിധാനം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു നയത്തിന് 29.12.2017 ലെ ജി.ഒ. (കൈ) നമ്പർ 448/2017/ആർ.ഡി. ഉത്തരവ് പ്രകാരം സംസ്ഥാന സർക്കാർ രൂപം നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. 2013 നിയമത്തിലെ വകുപ്പ്

31 അനുസരിച്ചാണ് കൂടിയിറക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജിന്റെ ആനുകൂല്യം ലഭിക്കുന്നത്. ബാധിത കുടുംബത്തെ ഒരു യൂണിറ്റായി പരിഗണിച്ച് കൊണ്ട്, ഏറ്റെടുക്കുന്ന സ്വത്ത് വകകൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിന് പുറമേയാണ് പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന സംവിധാനങ്ങൾ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നത്. ഇതനുസരിച്ച് വീട് നഷ്ടപ്പെടുന്നവർക്ക് പകരം വീട്, ജലസേചന പദ്ധതികൾക്ക് വേണ്ടിയാണ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതെങ്കിൽ പകരം ഭൂമി, നഗര വൽക്കരണത്തിനാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നതെങ്കിൽ വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത ഭൂമിയുടെ 20% ഭൂമി, നഷ്ടപരിഹാരത്തിന് തുല്യമായ നിരക്കിൽ ഭൂവുടമകൾക്കായി സംവരണം, തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെടുന്നവർക്ക് പകരം തൊഴിൽ അഥവാ ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായം അല്ലെങ്കിൽ 20 വർഷത്തേക്ക് വാർഷിക വേതനം, ഉപജീവന ഗ്രാന്റ്, ഗതാഗത ചെലവ്, പുനഃസ്ഥാപന സഹായം എന്നിവ ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശങ്ങൾ ഉണ്ട്.

ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുടേയും അതിലെ ചമയങ്ങളുടേയും നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് പാലിക്കേണ്ടുന്ന നടപടി ക്രമങ്ങൾ നിയമത്തിൽ വ്യക്തമായി പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. ഭൂമിയുടെ കമ്പോള വില നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന്, കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ സമാന സ്വഭാവത്തിലുള്ള ഭൂമികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള വിലയാധാരങ്ങളിൽ ഏറ്റവും കൂടിയ വിൽപ്പന വില സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള അമ്പത് ശതമാനം ആധാരങ്ങളിലെ വിലയുടെ ശരാശരിയോ, പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുത്തിരുന്ന ഭൂമിക്ക് അനുവദിച്ചിരുന്ന തുകയോ പരിഗണിച്ച ശേഷം, ഗ്രാമ പ്രദേശമാണെങ്കിൽ, നഗര പ്രദേശത്തിൽ നിന്നുള്ള ദൂരത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി 1 മുതൽ 2 വരെയുള്ള ഒരു ഗുണന ഘടകത്തിന്റെ ഫലവും ചേർത്ത് പരിഗണിക്കുന്നു. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചമയങ്ങൾ അഥവാ മറ്റ് ആസ്തികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിലയും കൂടി ചേർത്ത് കിട്ടുന്നത് ആകെ തുകയുടെ 100% തുക സൊലേഷ്യമായും ചേർത്താണ് ഭൂവുടമയ്ക്ക് നൽകുന്നത്. കൂടാതെ വ്യക്തങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ വനം/ കൃഷി വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് അവയുടെ വിലയും നിർണ്ണയിച്ചുനൽകുന്നു.

7.4 പദ്ധതി റിപ്പോർട്ടിൽ തന്നെ അർത്ഥനാധികാരി ഏറ്റെടുക്കുമെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ള നടപടികൾ

പദ്ധതിയ്ക്കായി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വരുന്ന ഭൂമിയുടേയും അതിലെ ചമയങ്ങളുടേയും ചെലവ് വഹിക്കുന്നത് കൂടാതെ മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങളൊന്നും തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ നിലവിൽ തീരുമാനങ്ങളില്ലായെന്നാണ് അർത്ഥനാധികാരിയുടെ പ്രതിനിധിയിൽ നിന്ന് പഠന സംഘത്തിന് നേരിൽ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

7.5 സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത വിലയിരുത്തൽ വേളയിൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞ, പദ്ധതി രൂപകൽപനയിലെ മാറ്റങ്ങൾ, വിവിധ ഗ്രൂപ്പുകളിലുടനീളമുള്ള ആഘാതങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയും തീവ്രതയും പരിഹരിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ അധിക നടപടികൾ

പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുന്നത് മുഖേന നിലവിലുള്ള റോഡ് രണ്ടായി മുറിയുന്ന സാഹചര്യത്തിലാണ് പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ പനത്തൂറ - ശ്രീ. സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡ് രണ്ടായി മുറിഞ്ഞ് പോകാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. ഇതിന് പരിഹാരമായിട്ടാണ്

പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കാൻ ഡെവലപ്പർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതിലേക്ക് വേണ്ടി റോഡിന്റെ ഇരുവശത്ത് നിന്നുമുള്ള ഭൂമിയാണ് ആവശ്യമായി വരുന്നത്. ഇത് മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ / സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശത്തിലാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന റോഡുകളെ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയിട്ടുള്ള പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണമായതിനാൽ ആഘാതങ്ങളുടെ വ്യാപ്തി കുറയ്ക്കുകയെന്ന ലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി പദ്ധതി രൂപകൽപ്പനയിൽ പ്രത്യേകിച്ച് മാറ്റങ്ങൾ ഒന്നും ശുപാർശ ചെയ്യേണ്ട സാഹചര്യമില്ല.

7.6 ഓരോ ലഘൂകരണ തന്ത്രത്തിനും വിശദമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും സമയ പരിധിയും ഉൾപ്പെടുത്തി കൊണ്ടുള്ള ലഘൂകരണ പദ്ധതി

ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ വിഷയത്തിൽ നഷ്ടപ്പെടുന്ന ഭൂമിയ്ക്കും മറ്റ് ആസ്തികൾക്കും നിയമം അനുശാസിക്കും പ്രകാരമുള്ള നടപടികളിലൂടെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം ലഭിക്കുന്നതു കൊണ്ട് മാത്രം പദ്ധതി കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ആഘാതങ്ങൾ സാധാരണയായി ദുരീകരിക്കപ്പെടുകയില്ല. ഭൂമി മാത്രമായോ, ഭൂമിയും വ്യാപരസ്ഥാപനങ്ങളോ, തൊഴിൽ സംരംഭങ്ങളോ, ഉപജീവന മാർഗ്ഗങ്ങളോ നഷ്ടപ്പെടുക തുടങ്ങിയ പ്രത്യക്ഷ ആഘാതങ്ങളാണ് സാധാരണയായി ബാധിത സമൂഹത്തിന് പ്രധാനമായും ഉണ്ടാകുന്നത്.

ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമൂലമേ ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ളതുൾപ്പെടെ മറ്റ് രണ്ട് ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയാണ്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ക്ഷേത്രാചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് ആക്ഷേപങ്ങൾ പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഈ സഹചര്യത്തിൽ ആഘാത ലഘൂകരണത്തിനുള്ള നടപടികൾക്ക് വലിയ പ്രസക്തിയുള്ളതായി പഠന സംഘം വിലയിരുത്തുന്നില്ല. ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയ്ക്കും, കെട്ടിട ഭാഗത്തിനും ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിക്കൊണ്ട് നഷ്ടപ്പെടലുകൾ മുഖേനയുള്ള ആഘാതങ്ങൾക്ക് ദുരീകരണം നടത്താവുന്നതാണെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആഘാത ദുരീകരണത്തിനായി നിയമം/നയരൂപീകരണത്തിലെ പ്രധാന ആശ്വാസ നടപടികളും, പഠനസംഘം അധികമായി ശുപാർശ ചെയ്യുന്ന നടപടികളും താഴെ ചേർക്കുന്നു.

ക്രമ നമ്പർ	ആഘാതത്തിന്റെ സ്വഭാവം	നിയമം/ ചട്ടങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ	ശുപാർശ ചെയ്യപ്പെടുന്ന അധിക നടപടികൾ
1	ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടൽ (ഭാഗികം/ പൂർണ്ണം)	(1) സെക്ഷൻ 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വ്യവസ്ഥകൾക്ക് അനുസൃതമായ നഷ്ടപരിഹാരം. (2) ജലസേചന പദ്ധതികൾക്കായിട്ട് കൃഷി ഭൂമിയാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നതെങ്കിൽ ഓരോ കൈവശക്കാരനും കമാൻഡ്	* നിയമം ഉദ്ദേശിക്കുന്ന തരത്തിൽ ന്യായമായതും ഭൂവുടമകൾക്ക് സ്വീകാര്യവുമായ തരത്തിലുള്ളനഷ്ടപരിഹാരത്തിൽ എത്തിച്ചേരാനുള്ള നടപടികൾ അവരെ കൂടി വിശ്വാസ

		<p>ഏരിയയിൽ കുറഞ്ഞത് ഒരേക്കർ ഭൂമി വീതം നൽകുന്നു.</p> <p>(3) പട്ടികജാതി / വർഗ്ഗ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരുടെ ഭൂമിയാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നതെങ്കിൽ തുല്യ അളവിലോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടര ഏക്കർ ഭൂമിയോ ഇവയിലേതാണോ കുറവ് അത് നൽകുന്നു.</p> <p>(4) നഗരവൽക്കരണത്തിനാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നതെങ്കിൽ വികസിപ്പിച്ച ഭൂമി യുടെ 25% ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമി വിലയ്ക്ക് ആനുപാതികമായി ഭൂവുടമക്ക് വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നു.</p>	<p>ത്തിലെടുത്തു കൊണ്ടുസീകരിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.</p>
2	<p>ഭൂമിയും, പാർപ്പിടവും / കെട്ടിടവും നഷ്ടപ്പെടൽ</p>	<p>(1) ഭൂമിയ്ക്കും ചമയങ്ങൾക്കും നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നു.</p> <p>(2) ഗ്രാമപ്രദേശത്തിലെ വീടാണ് ഏറ്റെടുക്കുന്നതെങ്കിൽ ഇന്ദിരാ ആവാസ് യോജനാ വ്യവസ്ഥയനുസരിച്ച് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള വീട് നൽകുന്നു. പട്ടണപ്രദേശത്തുള്ള വീടാണ് നഷ്ടപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ 50ച.മീ. കുറയാത്ത തറ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള വീട് നൽകുന്നു.</p> <p>(3) പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് മൂന്ന് വർഷമായി താമസിച്ച് വരുന്നതും കുടിയിറക്കപ്പെടുന്നതും, സ്വന്തമായി വീടും പറമ്പും ഇല്ലാത്തതുമായ കുടുംബങ്ങൾക്കും ടി ആനുകൂല്യം ലഭ്യമാക്കുന്നു. ടി തരത്തിലുള്ള ആനുകൂല്യം തെരഞ്ഞെടുക്കാത്ത പക്ഷം വീട് നിർമ്മാണത്തിനായി മൂന്ന് ലക്ഷം രൂപ ധനസഹായമായി നൽകുന്നു.</p> <p>(4) തൊഴിൽ ഉറപ്പ് വരുത്തേണ്ടുന്ന സംഗതികളിൽ, പ്രോജക്ട്</p>	<p>ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷയം നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി സൃഷ്ടിക്കുന്നില്ല.</p>

		<p>മുഖേന തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബത്തിലെ ഒരംഗത്തിനെക്കുറിച്ച് ലും തൊഴിലിന് അർഹത ലഭിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ കുടുംബത്തിന് അഞ്ച് ലക്ഷം രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായം അല്ലെങ്കിൽ 20 വർഷത്തേക്ക് മാസന്തോറും 3000 രൂപ ലഭിക്കുന്ന കരീതിയിലുള്ള ആനു റ്റി പോളിസി.</p> <p>(5) ഉപജീവന ബത്തയായി മാസന്തോറും 5000/-രൂപ ഒരു വർഷത്തേക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നു.</p> <p>(6) കുടിയിറക്കപ്പെടുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, സാധന സാമഗ്രഹികൾ മാറ്റുന്നതിനും യാത്രയ്ക്കുമായി 50,000/-രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായം നൽകുന്നു.</p> <p>(7) പുനഃസ്ഥാപന ചെലവിനായി കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് 50,000/- രൂപയുടെ ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായം നൽകുന്നു.</p>	
3	കാലിത്തൊഴുത്ത്/ചെറുഷോപ്പുകളുടെ നഷ്ടപ്പെടൽ	കാലി തൊഴുത്ത്/ പെറ്റിഷോപ്പ് പുനർനിർമ്മിക്കുന്നതിനായി 25,000/- രൂപ മുതൽ പരമാവധി 50000/-രൂപവരെയുള്ള ധനസഹായം ബാധിത കുടുംബത്തിന് ലഭ്യമാക്കുന്നു.	ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളും പുനരധിവാസ-പുനസ്ഥാപന പദ്ധതികളും പൂർത്തിയാക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ കാലതാമസം ഉണ്ടാകാതിരിക്കാനും, നിയമം/ചട്ടങ്ങൾ അനുശാസിക്കുന്നതിനപ്പുറം സമയദൈർഘ്യം ഉപയോഗിക്കുന്ന സാഹചര്യം ഒഴിവാക്കി ബാധിത സമൂഹത്തെ വിശ്വാസത്തിൽ എടുക്കാനും ശ്രമിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.
4	കരകൗശല സംരംഭം/ചെറുകിട കച്ചവടം/ സ്വയം തൊഴിൽ സംരംഭം ഇവയുടെ നഷ്ടപ്പെടൽ	ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വ്യക്തികൾ ഉൾപ്പെടുന്ന കുടുംബം അല്ലെങ്കിൽ കാർഷികേതരഭൂമി/വ്യവവ്യവസായ/ വാണിജ്യ/	

		ചമയങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടു ന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് 50,000/- രൂപയുടെ ഒറ്റ ത്തവണ ധനസഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നു.	സാധന സാമഗ്രികൾ മാറ്റു ന്നതിന് മതിയായ സമ യവും സഹായവും ബാധി ത വ്യക്തികൾക്ക് ഡെവല പ്പർ നൽകേണ്ടതാണ്
5	വാടകാടിസ്ഥാന ത്തിലുള്ള വാണി ജ്യസ്ഥാപനങ്ങ ളുടെ നഷ്ടപ്പെടൽ	വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേ യമായി ബാങ്കുകൾ/ കമ്പനികൾ/ ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒഴികെ യുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അവ മാറ്റി സ്ഥാപിക്കു ന്നതിലേക്കായി രണ്ട് ലക്ഷം രൂപയുടെ ധനസ ഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നു.	
6	വാണിജ്യസ്ഥാപന ങ്ങളിൽ ജോലി ചെയ്തു വരുന്നവ രുടെ തൊഴിൽ ന ഷ്ടപ്പെടൽ	മൂന്ന് വർഷത്തിലേറെ യായി ജോലി ചെയ്ത വരുന്ന വാണിജ്യ സ്ഥാ പനങ്ങളിലെ തൊഴിലാ ളികൾക്ക് തൊഴിൽ ന ഷ്ടപ്പെടുന്നത് പരിഹരി ക്കാനായി മാസന്തോറും 6000/- രൂപാ നിരക്കിൽ ആറ് മാസകാലയളവിൽ ധനസഹായം ലഭ്യമാ ക്കുന്നു.	ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷയം നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി സൃഷ്ടി ക്കുന്നില്ല.
7	വാടക അടിസ്ഥാന ത്തിലുള്ള പാർപ്പി ടം നഷ്ടപ്പെടൽ	താമസം മാറ്റുന്നതിനു ള്ള ചെലവിനത്തിൽ 30,000/ രൂപയുടെ ഒറ്റ ത്തവണ ധനസഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നു.	ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷയം നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി സൃഷ്ടി ക്കുന്നില്ല.
8	സർക്കാർ ഭൂമിയി ൽ നടത്തി വരുന്ന കച്ചവടം നഷ്ടപ്പെ ടൽ	മൂന്ന് വർഷത്തിലേറെ യായി നടത്തിയിരുന്ന സർക്കാർഭൂമിയിലെ കച്ച വട സ്ഥാപനങ്ങൾ നിറു ത്തേണി വരുന്ന പക്ഷം മാ സന്തോറും 5,000/- രൂപ നിരക്കിൽ ആറ് മാസ കാലയളവിലേക്ക് ധന സഹായവും ചമയങ്ങ ളുടെ വിലയും നൽകു ന്നു.	ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷയം നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി സൃഷ്ടി ക്കുന്നില്ല.
9	ആരാധനാലയങ്ങ ളെ ബാധിക്കൽ	ഭൂമി വിലയും ചമയങ്ങ ളുടെ വിലയും നൽകു ന്നത് കൂടാതെ ആരാധ നാലയങ്ങൾ മാറ്റുന്നതി നത്തിലുള്ള യഥാർത്ഥ ചെലവ് അല്ലെങ്കിൽ പര മാവധി ഒരു ലക്ഷം രൂപ ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്.	ആരാധനാലയങ്ങളുടെ സ്ഥാനഭൂംഗ വിഷയം നിർ ദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി സൃഷ്ടിക്കു ന്നില്ല.

7.7 ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണെന്നും, നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവയിൽ തന്നെ ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമല്ലാത്തതാണെന്നും അർത്ഥനാധികാരി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള നടപടികൾ

ബാധിത സമൂഹത്തിന് ഉണ്ടാകാനിടയുള്ള ആഘാതങ്ങൾ ദുരീകരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ചെലവ് ലഭ്യമാക്കുന്നത് ഒഴിച്ച് നിറുത്തിയാൽ പ്രത്യേകിച്ച് എന്തെങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ/നടപടികൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണെന്നോ, നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവയിൽ തന്നെ ഏതെങ്കിലും നടപടികൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നോ, എന്ന തരത്തിലുള്ള അഭിപ്രായമൊന്നും ഡെവലപ്പറിന്റെ ഭാഗത്ത് നിന്ന് പഠന സംഘത്തിന് ലഭിച്ചിട്ടില്ല.

അദ്ധ്യായം 8

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി സ്ഥാപന ചട്ടക്കൂട്

സ്വകാര്യ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്ന നടപടികളിലും, ബന്ധപ്പെട്ട പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന അവകാശങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്ന വിഷയത്തിലും വിവിധ അധികാര സ്ഥാനങ്ങളെ നിശ്ചയിച്ച് കൊണ്ട്, നിർവ്വഹണ ഉത്തരവാദിത്വവും അവയ്ക്കുള്ള സമയക്രമവും നിയമത്തിലും ചട്ടങ്ങളിലുമായി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വരുന്ന ഭൂമിയുടെ സ്വഭാവം, വിസ്തൃതി, ഉദ്ദേശം, ഉണ്ടാകാവുന്ന പരാതികൾ/ ആക്ഷേപങ്ങൾ എന്നിവ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് അധികാര സ്ഥാനങ്ങളെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും ബോധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെ ഭരണ നിർവ്വഹണ വകുപ്പുകൾ, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ജില്ലാകളക്ടർ, പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുള്ള കമ്മീഷണർ, അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ അധികാരി തുടങ്ങിയവർക്കുള്ള ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ കൂടാതെ, പൊതുമരാമത്ത്, കൃഷി, വനം വകുപ്പുകൾക്കും ഈ വിഷയത്തിൽ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ വിവിധ അതോറിറ്റികൾ, കോടതികൾ എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഇടപെടലുകളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുവരുന്നുണ്ടെന്നും ബോധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

8.1 സ്ഥാപന ഘടനകളുടെ വിവരണവും ഓരോ ലഘൂകരണ നടപടികൾക്കും ഉത്തരവാദികളായ വ്യക്തികളും

ഭൂമി ആവശ്യപ്പെടുന്ന സ്ഥാപനം (അർത്ഥനാധികാരി) ഉൾപ്പെടെ പുനരധിവാസ- പുനഃസ്ഥാപന കമ്മീഷണർ, അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ, ജില്ലാകളക്ടർ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ അധികാരി തുടങ്ങിയവർക്ക് ആഘാത ദുരീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വ്യക്തമായ ചുമതലകൾ നിയമത്തിൽ/ ചട്ടങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആഘാതങ്ങൾ അനുഭവിയ്ക്കേണ്ടിവരുമെന്ന് കണ്ടെത്തുന്ന ബാധിത കുടുംബങ്ങളുടേയും വ്യക്തികളുടേയും വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് നിയമം അനുശാസിക്കുന്ന നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു കൊണ്ട് തയ്യാറാക്കുന്ന പരിഹാര മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ശുപാർശയുടെ

കരട് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും, അക്ഷേപങ്ങളും പരാതികളും സ്വീകരിച്ച് അവയ്ക്കുള്ള പരിഹാരവും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള അന്തിമ ശിപാർശ പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന കമ്മീഷണർക്ക് നൽകേണ്ടതുമാണ്. കമ്മീഷണറുടെ അംഗീകാരത്തിന് പ്രകാരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളോടൊപ്പം പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജ് കൂടി സമയ ബന്ധിതമായി പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നു. പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജ് അർഹതപ്പെട്ട കുടുംബങ്ങൾക്കും വ്യക്തികൾക്കും ലഭ്യമാക്കുന്നതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം പുനരധിവാസ - പുനഃസ്ഥാപന കമ്മീഷണർക്കും, അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർക്കുമാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന പരാതികൾ / അക്ഷേപങ്ങൾക്ക് സെക്ഷൻ 64 പ്രകാരം ബന്ധപ്പെട്ട അതോറിറ്റിയാണ് പരിഹാരം നിർദ്ദേശിയ്ക്കാനുള്ളത്.

8.2.സർക്കാരിതര സ്ഥാപനങ്ങളുടേതായ പങ്കാളിത്തം ഉണ്ടെങ്കിൽ അത് സംബന്ധിച്ച വിവരം

പഠന സംഘത്തിന്റെ അന്വേഷണത്തിൽ, ബാധിതപ്പെടുന്ന സമൂഹത്തിന് കൂടുതൽ ആശ്വാസം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിന് കാരണമാകാവുന്ന ഏതെങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ തക്ക സർക്കാരിതര സ്ഥാപനങ്ങൾ മുന്നോട്ട് വരുന്ന സാഹചര്യം പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് ഉള്ളതായി ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

8.3 ആവശ്യമായ ശേഷിയും സാങ്കേതിക സഹായം ഉൾപ്പെടെ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള പദ്ധതിയും ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ സംബന്ധിച്ച സൂചനയും

ഏറ്റെടുക്കൽ മുഖേന നഷ്ടപ്പെടുന്ന ഭൂമിക്കും, മറ്റ് ആസ്തികൾക്കും നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതു കൊണ്ട് മാത്രം ബാധിത സമൂഹത്തിനുണ്ടാകുന്ന ആഘാതങ്ങൾ ദുരീകരിക്കാൻ കഴിയുകയില്ലായെന്നത് ശ്രദ്ധേയമായ വസ്തുതയായി നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളോടൊപ്പം തന്നെ സാധാരണയായി പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന സംവിധാനങ്ങൾ കൂടി ലഭ്യമാക്കി കൊണ്ടാണ് നടപടികൾ പൂർത്തിയാക്കുന്നത്. ഇതിന് പദ്ധതിയുടെ നിർവ്വഹണ വകുപ്പ്, ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിന് ഉത്തരവാദിപ്പെട്ട വകുപ്പ്/ അധികാരികൾ, തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് ചുമതലകൾ നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആഘാത ദുരീകരണ നടപടികൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ സാങ്കേതിക സഹായം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ശേഷി മുകളിൽ വിവരിച്ച വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടെന്നാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുന്നത്.

8.4 ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിനും ആവശ്യമായ അനുയോജ്യ സമയക്രമം

പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജിനെ ബാധിത സമൂഹത്തിനുണ്ടാകുന്ന പ്രത്യക്ഷ ആഘാതങ്ങൾക്കുള്ള ദുരീകരണ നടപടികളായി കാണാവുന്നതാണ്. ഇതിന് നിയമം/ ചട്ടങ്ങളിൽ തന്നെ സമയക്രമം പരാമർശിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം 9

സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി ബഡ്ജറ്റും, ലഘൂകരണത്തിനുള്ള ധനസഹായ പദ്ധതിയും

പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഭൂമി പൊന്നും വിലക്കെടുക്കുന്നതിനാവശ്യമായ ചെലവിനോടൊപ്പം ബാധിത കുടുംബങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന ആഘാതങ്ങൾ ദൂരീകരിക്കുന്നതിന് നിയമ /നയ രൂപീകരണ പ്രകാരമുള്ള നടപടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മുഴുവൻ ചെലവുകളും അർത്ഥനാധികാരി/ഡെവലപ്പർ തന്നെ വഹിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഡെവലപ്പർ തയ്യാറാക്കുന്ന വിശദമായ പദ്ധതി റിപ്പോർട്ടിൽ ഈ വിഷയവും പരിഗണിക്കുകയെന്നതാണ് സാധാരണയായി നിലനിൽക്കുന്ന സാഹചര്യമെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നു.

9.1 പുനരധിവാസ - പുനഃസ്ഥാപന ചെലവുകൾ

ഒരു പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിലെല്ലാം വിവിധ സ്വഭാവത്തിലുള്ള നഷ്ടപ്പെടലുകളാണ് ബാധിത സമൂഹത്തിന് ഉണ്ടാകുന്നത്. ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുക, ഭൂമിയും പാർപ്പിടവും ഭാഗികമായോ പൂർണ്ണമായോ നഷ്ടപ്പെടുക, ഭൂമിയും തൊഴിൽ സ്ഥാപനവും നഷ്ടപ്പെടുക, ഭൂമിയും വാടകക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള പാർപ്പിട/കച്ചവട ഉപയോഗത്തിലുള്ള കെട്ടിടവും നഷ്ടപ്പെടുക, കൃഷി സ്ഥലം നഷ്ടപ്പെടുക, പൊതുസ്ഥലങ്ങളിൽ നടത്തി വരുന്ന തൊഴിൽ സംരംഭം നഷ്ടപ്പെടുക തുടങ്ങിയവ ഇവയിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവയാണ്. പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജ് രണ്ടാം പട്ടികയായി നിയമത്തിൽ തന്നെ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടുതൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ ഇക്കാര്യത്തിൽ പ്രദാനം ചെയ്ത് കൊണ്ട് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഒരുനയ രൂപീകരണവും നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഡെവലപ്പർ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന മൂന്ന് വ്യക്തികളുടെ /സ്ഥാപനത്തിന്റെ കൈവശ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് ഭാഗികമായ അളവിൽ ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യമാണ് പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുന്നത്. ഇതിൽ ഒരു ഭൂവിഭാഗത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പാർപ്പിട കെട്ടിടത്തിനോട് അനുബന്ധമായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കടമുറി 80 ശതമാനത്തോളം ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതു മുഖേന ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെടുന്ന സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ മുഖേന ബാധിത സമൂഹത്തിന് പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന സംവിധാനം പ്രദാനം ചെയ്യേണ്ടുന്ന വിഷയവും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചെലവിനും പ്രസക്തിയുണ്ടാകുന്നുവെന്നും വിലയിരുത്തുന്നുണ്ട്.

പ്രാഥമികമായി നടത്തിയ അവലോകനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മേൽ വിവരിച്ചത് പ്രകാരമുള്ള പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപനത്തിന് /ആഘാത ദൂരീകരണത്തിനുള്ള ചെലവ് താഴെ വിവരിക്കും പ്രകാരമാണെന്ന് കാണുന്നു. എന്നാൽ നിയമ സാധുതയുള്ള രേഖകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലും, നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ കൂടി പരിഗണിച്ച് കൊണ്ടും മാത്രമേ ഇക്കാര്യത്തിൽ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ അർഹതയിൽ കൃത്യത വരുത്താൻ കഴിയുകയുള്ളൂവെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്.

ആഘാതത്തിന്റെ സ്വഭാവം	പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപനത്തിന്റെ സ്വഭാവം	ചെലവ്(ലക്ഷം)	അർഹമായ കുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണം	ആകെ (ലക്ഷം)
കച്ചവട/ സ്വയം തൊഴിൽ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സ്ഥാനഭ്യൂതം	സാമ്പത്തിക സഹായം	0.50 ,,	01	00.50

9.2 വാർഷിക ബഡ്ജറ്റും പ്രവർത്തന പദ്ധതിയും

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള ചെലവിനോടൊപ്പം സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത ദുരീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള ചെലവും ഡെവലപ്പർ തന്നെയാണ് വഹിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. ഇതിലേയ്ക്കാവശ്യമായ ഫണ്ട് ലഭ്യമാണോയെന്ന് ഡെവലപ്പറിൽ നിന്ന് അറിയാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

9.3 ഇനം തിരിച്ചുള്ള സാമ്പത്തിക സ്രോതസ്സ്

ഈ തരത്തിലുള്ള വിവരങ്ങൾ ഡവലപ്പറിനോട് ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നുവെങ്കിലും ലഭ്യമായിട്ടില്ല.

**അദ്ധ്യായം 10
സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി
മേൽനോട്ടവും വിലയിരുത്തലും**

ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ ഉപയോഗം/ ഉദ്ദേശം, വിസ്തൃതി, സവിശേഷതകൾ തുടങ്ങിയ ഘടകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്ന നടപടികൾക്കായി അധികാര സ്ഥാനങ്ങളെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബാധിത സമൂഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന വിവിധ തരം ആഘാതങ്ങൾ ദുരീകരിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാന ആശ്വാസ നടപടികളായ പുനരധിവാസവും - പുനഃസ്ഥാപനവും പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിന് ഉത്തരവാദികളായ അധികാര സ്ഥാനങ്ങളേയും പരാതി പരിഹാര അതോറിറ്റികളേയും നിയമത്തിൽ തന്നെ വിവക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്.

43-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് നിശ്ചിത പദവിയിലുള്ള ഒരു ഓഫീസറെ പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്ററായി നിയമിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കൂടാതെ 44-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമായിട്ടുള്ള കമ്മീഷണർ എന്ന പദവിയിൽ മറ്റൊരു ഓഫീസറെ കൂടി നിയമിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതനുസരിച്ച് സംസ്ഥാനത്ത് ലാൻഡ് റവന്യൂ കമ്മീഷണറെ പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന കമ്മീഷണറായും, ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഡെപ്യൂട്ടി കളക്ടറിനെ അതാത് ജില്ലകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്ററായും സർക്കാർ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ടി അധികാരസ്ഥാനങ്ങൾക്കാണ് പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജ് കുറ്റമറ്റ രീതിയിലും സമയബന്ധിതമായും പ്രാവർത്തികമാക്കേണ്ടതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം നിയമം നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ജില്ലാകളക്ടറിനും, പൊന്നുംവില ഓഫീ

സർക്കും ഇക്കാര്യത്തിൽ ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിയ്ക്കാനുണ്ടെന്നും ബോധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

കൂടാതെ 100 ഏക്കറോ അതിൽ കൂടുതലോ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടിവരുന്ന കേസുകളിൽ പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന നടപടികളുടെ മേൽ നോട്ടത്തിനായി ജില്ലാ കളക്ടറുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ പ്രോജക്ട് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് 45-ാം വകുപ്പിൽ അനുശാസിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതിന് പുറമേ ദേശീയ, അന്തർ സംസ്ഥാന പദ്ധതികൾക്കായി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയത്തിൽ ആവശ്യമാണെന്ന് തോന്നുന്നപക്ഷം കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്, പുനരധിവാസ പുനഃസ്ഥാപന നടപടികൾ അവലോകനം നടത്തുന്നതിനും മേൽ നോട്ടത്തിനുമായി ഒരു ദേശീയ മോണിറ്ററിംഗ് കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കാമെന്ന് സെക്ഷൻ 48 -ൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. സെക്ഷൻ 50-ലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള പ്രത്യേക സ്കീമിന്റേയോ/ പ്ലാനിന്റേയോ നടപ്പിലാക്കൽ അവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനും, മേൽനോട്ടത്തിനുമായി സംസ്ഥാന മോണിറ്ററിംഗ് കമ്മിറ്റിക്ക് സർക്കാർ രൂപം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഇവയ്ക്കു പുറമേ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, നഷ്ടപരിഹാരം നൽകൽ, പുനരധിവാസ- പുനഃസ്ഥാപനം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഉണ്ടാകുന്ന തർക്കങ്ങൾ വേഗത്തിൽ പരിഹരിക്കൽ എന്നിവയ്ക്ക് വേണ്ടി, “ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിനും പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള അതോറിട്ടി” എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഒന്നോ അതിലധികമോ അധികാര കേന്ദ്രങ്ങളെ, വിജ്ഞാപനം മുഖേന രൂപം നൽകാവുന്നതാണെന്ന് സെക്ഷൻ 51-ൽ നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

മുകളിൽ വിവരിച്ച സംവിധാനങ്ങൾ പ്രകാരം ബാധിത/ കുടിയിറക്കപ്പെടുന്ന സമൂഹത്തിന്റെ എല്ലാവിധ ആശങ്കകൾക്കും ആഘാതങ്ങൾക്കും പരിഹാര മാർഗ്ഗങ്ങളും അവ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നതിന് ഒന്നിലധികം അധികാരകേന്ദ്രങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് കാണേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്.

10.1 നിരീക്ഷണവും, മൂല്യനിർണയവും-പ്രധാന സൂചികകൾ

ബാധിത കുടുംബങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന ആഘാതങ്ങൾക്കുള്ള ദുരീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളായ പുനരധിവാസ-പുനഃസ്ഥാപന പാക്കേജ് സമയ ബന്ധിതമായി പ്രാവർത്തികമാക്കേണ്ടതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം വിവിധ അധികാര സ്ഥാനങ്ങളായ പൊന്നുംവില ആഫീസർ, അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റർ, ജില്ലാകളക്ടർ, കമ്മീഷണർ തുടങ്ങിയവരിൽ നിക്ഷിപ്തമാണെന്നാണ് നിയമം വിവക്ഷിക്കുന്നത്. തുടർച്ചയായ നിരീക്ഷണ- മൂല്യനിർണയ പ്രക്രിയയിലൂടെ ടി അധികാര സ്ഥാനങ്ങളും മുൻ ഖണ്ഡികയിൽ വിവരിച്ചത് പ്രകാരമുള്ള വിവിധ അതോറിട്ടികളും കൂടി ചേർന്ന് ആശ്വാസ നടപടികൾ കുറ്റമറ്റ രീതിയിൽ പ്രാവർത്തികമാക്കാവുന്നതാണെന്നും ബോധ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്.

10.2 റിപ്പോർട്ടിംഗ് സംവിധാനവും നിരീക്ഷണ കർത്തവ്യങ്ങളും

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ അധികാരി (ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ), ഡെവലപ്പർ (അർത്ഥനാധികാരി), തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനത്തിലെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികൾ എന്നിവരാണ് ബാധിത പ്രദേശവും പുനഃസ്ഥാപന പ്രദേശവുമായി നേരിട്ട് ബന്ധപ്പെടേണ്ടി വരുന്നത്. അതിനാൽ ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രദേശത്തുണ്ടാകുന്ന ചെറിയ ഒരു ചലനം പോലും മനസ്സിലാക്കി ബന്ധപ്പെട്ടവരെ അറിയിയ്ക്കാ

നുള്ള അവസരം ലഭിക്കുന്നത് ഇവർക്കാണ് കാരണമെന്ന് കണ്ടുവന്നുണ്ട്. നിരീക്ഷണ കർത്തവ്യങ്ങൾക്കായി വിവിധ അതോറിറ്റി / അധികാര സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നിയമത്തിൽ ഉത്തരവാദിത്വം നൽകിയിട്ടുള്ളതും അത് സംബന്ധിച്ച് ഈ അദ്ധ്യായത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ തന്നെ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്.

അദ്ധ്യായം 11

ചെലവുകളുടേയും നേട്ടങ്ങളുടേയും വിശകലനവും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച ശുപാർശയും

നിയമത്തിലും ചട്ടങ്ങളിലും പ്രതിപാദിക്കുന്നതു പോലെ, പഠന സംഘം പദ്ധതി പ്രദേശം സന്ദർശിച്ചും തൽപ്പര കക്ഷികളുമായി സംവദിച്ചും വിവരാധിഷ്ടിത അഭിമുഖങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ട് കൊണ്ടും ഗുണപരവും പരിമാണപരവുമായ വിവരങ്ങളുടെ ഒരു സജ്ജമായ തന്നെ ശേഖരിച്ചിരുന്നു. സമഗ്രവും ഉദ്ദേശാധിഷ്ടിതവുമായ രീതിയിൽ പ്രസ്തുത വിവരങ്ങളെ അപഗ്രഥിച്ചാണ് പഠന റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുന്നത്. മറ്റ് വിഷയങ്ങളോടൊപ്പം തന്നെ പഠന സംഘം ഗൗരവമായി പരിഗണിച്ചിരുന്ന സംഗതികളും നിരീക്ഷണങ്ങളും കൃത്യതയ്ക്കായി താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

1. ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമി പൊതു ആവശ്യം നിറവേറ്റാൻ ഉപയുക്തമാണോ?
2. പൊതു ആവശ്യത്തിനുവേണ്ട ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വിസ്തീർണ്ണം ഭൂമിയാണോ ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്?
3. പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഇതര സ്ഥലങ്ങൾ പരിഗണിക്കുകയും അവ ഉപയുക്തമല്ലായെന്ന് കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നോ?
4. പദ്ധതി കൊണ്ടുള്ള മൊത്തം നേട്ടങ്ങൾ, സ്ഥാനഭ്യം സംഭവിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രത്യാഘാതങ്ങളേയും ചെലവിനേയും മറികടക്കുന്നുണ്ടോ?
5. ഏതെങ്കിലും പൊതുസ്ഥലമോ, ഉപയോഗിക്കാതെ കിടക്കുന്ന സ്ഥലമോ പദ്ധതിക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാധ്യതയും അപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭൂമി ഡെവലപ്പറുടെ കൈവശത്തിലാണോയെന്ന വസ്തുതയും?

ഈ വിഷയങ്ങളിൽ പഠന സംഘം എത്തി ചേർന്നിരുന്ന നിരീക്ഷണങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും മുൻ അദ്ധ്യായങ്ങളിലെ ബന്ധപ്പെട്ട ഭാഗങ്ങളിൽ വിശദമായി തന്നെ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ സംഗ്രഹം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

ക്രമനമ്പർ-1

ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗത സംവിധാനത്തിന്റെ ഭാഗമായി കോവളം മുതൽ ബേക്കൽ വരെയുള്ള പശ്ചിമ തീര ജലഗതാഗത സംരംഭവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസിപ്പിച്ച് ജലഗതാഗതത്തിന് അനുയോജ്യമാക്കുന്നത്. പനത്തൂറ പ്രദേശത്ത് ഏകദേശം 200 മീറ്റർ നീളത്തിൽ നിലവിൽ മണ്ണ് മുടിയ അവസ്ഥയിലാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാർ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. അത് പുനഃസൃഷ്ടിച്ച് ആറിനെ വികസിപ്പിക്കുമ്പോൾ നിലവിലുള്ള പനത്തൂറ-ശ്രീ. സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡ് രണ്ടായി മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന സാഹചര്യമുണ്ടാകുന്നു. ഇപ്രകാരം മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന റോഡുകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയാണ് പാർവ്വതി പുത്തനാറിന് കുറുകെ പാലം നിർമ്മിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. മറ്റ് ഏതൊരു ഗതാഗത

സൗകര്യത്തേക്കാളും ഏറ്റവും ചെലവ് കുറവുള്ളതും, വായു മലിനീകരണമില്ലാത്തതും, ജനങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗപ്രദവുമായ സംവിധാനമാണ് ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗതം. ഇപ്രകാരം സംസ്ഥാനത്ത് മൊത്തമായി പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന ഒരു ജലഗതാഗത പദ്ധതിയായതിനാൽ അതിന്റെ ഭാഗമായി നിർമ്മിക്കേണ്ടി വരുന്ന പാലത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ ഒരു പൊതു ആവശ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയാണെന്ന് തന്നെ വിലയിരുത്തുന്നുണ്ട്.

ക്രമനമ്പർ-2

ജലഗതാഗതത്തിന് വേണ്ടി വികസിപ്പിക്കുന്ന പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വീതിയ്ക്കനുസൃതമായും അതിലൂടെ ജലഗതാഗതം സാധ്യമാകുന്ന തരത്തിലുമാണ് പാലത്തിന് രൂപകൽപ്പന നൽകിയിട്ടുള്ളതെന്നും കാണുന്നത്. ഇപ്രകാരം രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിട്ടുള്ള പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ അളവിലാണ് ഭൂമിയേറ്റെടുക്കാൻ ഡെവലപ്പർ ശുപാർശ നൽകിയിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ അളവ് ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ വിസ്തീർണ്ണത്തിലാണെന്ന് തന്നെ പഠന സംഘം നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്.

ക്രമനമ്പർ-3

പാർവ്വതി പുത്തനാറിന്റെ വികസനത്തെ തുടർന്ന് നിലവിലുള്ള പനത്തൂറ - ശ്രീ.സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡ് രണ്ടായി മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന സാഹചര്യത്തിലാണ് അവിടെ പാലം നിർമ്മിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളത്. മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന റോഡുകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി പാലം നിർമ്മിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ഇതര സ്ഥലങ്ങൾ പരിഗണിക്കുകയെന്ന സംഗതിയ്ക്ക് യാതൊരു യുക്തിയുമില്ലായെന്നാണ് പ്രാഥമികമായി വിലയിരുത്തുന്നത്.

എന്നാൽ സമീപപ്രദേശമായ ഇടിഞ്ഞിക്കരയിൽ നിന്ന് കുനംതുരുത്തി വഴി പുതുവൽ ഭാഗത്ത് പാർവ്വതീ പുത്തനാറുമായി സംഗമിക്കുന്ന രീതിയിൽ ഒരു നീർച്ചാൽ ഒഴുകുന്നുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഇരുവശങ്ങളും ചതുപ്പ് പ്രദേശങ്ങളും ചമയങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞ് കിടക്കുന്നവയുമാണ്. ഏകദേശം ഒരു കിലോമീറ്റർ നീളം വരുന്ന പ്രസ്തുത നീർച്ചാൽ വികസിപ്പിച്ചാൽ ജലഗതാഗതത്തിന് അനുയോജ്യമാകുമെന്നാണ് പ്രാഥമികമായി വിലയിരുത്തുന്നത്. ഇതിന് വേണ്ടി നീർച്ചാലിന്റെ ഇരുവശത്ത് നിന്നുമുള്ള ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമുഖേന പ്രദേശത്ത് യാതൊരു തരത്തിലുമുള്ള ആഘാതങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധ്യതയില്ലായെന്നും നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ആഘാത ദുരീകരണമാർഗ്ഗമെന്ന രീതിയിൽ ഇതരമാർഗ്ഗമായി ഇതിനെ കാണേണ്ടി വരുകയും ചെയ്യുന്നു.

ക്രമനമ്പർ-4

സംസ്ഥാനത്തിന് മൊത്തമായി പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന ഒരു ജലഗതാഗത സംവിധാനമാണ് പശ്ചിമ തീര ജലഗതാഗതം. ഇത് തെക്ക് കോവളം മുതൽ വടക്ക് ബേക്കൽ വരെ നീളുന്ന വലിയ ഒരു ഗതാഗത പദ്ധതിയാണ്. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് പനത്തൂറ- ശ്രീ.സുബ്രഹ്മണ്യം ക്ഷേത്രം റോഡ് രണ്ടായി മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാകുന്നതും പാലം നിർമ്മിക്കേണ്ട അവസ്ഥ സംജാതമായി വന്നിട്ടുള്ളതെന്നും മനസ്സിലാക്കേണ്ടി വരുന്നു. ഇതിനുവേണ്ടി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നത് മുഖേന ഏതെങ്കിലും പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള കുടിയൊഴിപ്പിക്കൽ ഉണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നാൽ ഒരു കച്ചവട സ്ഥാപനത്തെ സ്ഥാനഭ്രംശം ഉണ്ടാക്കുന്ന സാഹചര്യം നിലവി

ലുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഈ വിഭാഗവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചെലവുകൾക്ക് നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിൽ പ്രസക്തിയുണ്ടാകുന്നുണ്ട്. പദ്ധതി കൊണ്ടുള്ള നേട്ടങ്ങൾ, സ്ഥനഭ്യംഗം സംഭവിക്കുന്ന കച്ചവട/സ്വയം തൊഴിൽ സംരംഭത്തിന്റെ എണ്ണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രത്യാഘാതങ്ങളും ചെലവുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുന്നതിൽ വലിയ പ്രസക്തി ഉള്ളതായി നിരീക്ഷിക്കാൻ സാധിക്കുന്നില്ല.

ക്രമനമ്പർ-5

നിലവിലുള്ള റോഡും, പുഴയും, പുഴ പുറമ്പോക്കും കൂടി ഉപയോഗപ്പെടുത്തി കൊണ്ടാണ് പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത്. കൂടാതെ റോഡിന്റെ ഇരുവശത്തുമുള്ള സ്വകാര്യ ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ കൂടി പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനാവശ്യമായി വരുന്നുണ്ടെന്ന് കാണേണ്ടിവരുന്നുണ്ട്. രണ്ടായി മുറിഞ്ഞ് പോകുന്ന റോഡുകളെ തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനാണ് പാലം നിർമ്മിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് തന്നെ സമീപ പ്രദേശത്തുള്ള പൊതു സ്ഥലങ്ങളും, ഉപയോഗിക്കാതെ കിടക്കുന്ന മറ്റ് സ്ഥലങ്ങളും പദ്ധതിയ്ക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന സംഗതിയ്ക്ക് യാതൊരു പ്രസക്തിയുമില്ലായെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

അഭിപ്രായം/ശുപാർശ

ഏറ്റെടുക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭൂമി പദ്ധതി ആവശ്യത്തിന് വേണ്ടുന്ന ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ അളവിലാണെന്നും, പദ്ധതി ലക്ഷ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ ഭൂമി ഡെവലപ്പറുടെ കൈവശത്തിൽ ഇല്ലായെന്നും ബോധ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതി പ്രദേശവാസികൾക്ക് ഏറെ പ്രയോജനം ചെയ്യുന്നതായിട്ടാണ് പഠന സംഘത്തിന് വിലയിരുത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. പദ്ധതിയ്ക്ക് വേണ്ടി ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ പാർപ്പിട കെട്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള കുടിയിറക്കൽ വിഷയം സൃഷ്ടിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഒരു കച്ചവട സ്ഥാപനത്തിന് സ്ഥാനഭ്യംശം ഉണ്ടാകുന്നത് മുഖേന ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ഉപജീവന മാർഗ്ഗത്തെ ദോഷപ്പെടുത്തുന്ന സാഹചര്യമുണ്ട്. കൂടാതെ പനത്തുറ ശ്രീ. സുബ്രമണ്യം സ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിന്റെ കൈവശത്തിൽ നിന്ന് ഏകദേശം പകുതിയോളം ഭൂമി നഷ്ടപ്പെടുന്നത് നൂറ്റാണ്ടുകൾ പഴക്കമുള്ള ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ആചാരപ്രകാരമുള്ള ചടങ്ങുകൾക്കും ഉത്സവങ്ങൾക്കും ബുദ്ധിമുട്ടാകുമെന്നുള്ളനാൽ പ്രസ്തുത ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിനെ സംബന്ധിച്ച് വ്യാപകമായ ആക്ഷേപങ്ങൾ / എതിർപ്പുകൾ പ്രദേശത്ത് നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

മേൽ വിവരിച്ച ആഘാതങ്ങൾക്കുള്ള പരിഹാരമെന്ന രീതിയിൽ, പാർട്ട് രണ്ട് അദ്ധ്യായം 1.4 ൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള ഇതര മാർഗ്ഗത്തിന്റെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തൽ, സാങ്കേതിക വശത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്ത് കൊണ്ട്, ഏറ്റെടുക്കുന്ന ഭൂമിയ്ക്കും, ചമയങ്ങൾക്കും ന്യായമായതും ഉടമകൾക്ക് സ്വീകാര്യവുമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിക്കൊണ്ട് നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതിയുമായി മുന്നോട്ട് പോകാമെന്ന് ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ പ്രസ്തുത പ്രദേശത്തെ ചില ഭാഗങ്ങളിൽ കടൽ ഭിത്തിയുടെ സമീപത്ത് കൂടി പാർവ്വതീ പുത്തനാർ ഒഴുകുന്നതിനാൽ അതിനെ വീതി കൂട്ടുമ്പോൾ കടൽ ഭിത്തി ദുർബ്ബലപ്പെടുമെന്ന പ്രദേശവാസികളുടെ ആശങ്കയും ഗൗരവമായി പരിഗണിക്കേണ്ടതാണെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

അനുബന്ധം-1

4(1) വിജ്ഞാപനം

കേരള സർക്കാർ
Government of Kerala
2023

Regn.No. KERBIL/2012/45073
dated 05-09-2012 with RNI
Reg No.KL/TV(N)/634/2021-2023

കേരള ഗസറ്റ്
KERALA GAZETTE

അസാധാരണം
EXTRAORDINARY

ആധികാരികമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്
PUBLISHED BY AUTHORITY

വാല്യം 12 Vol. XII	തിരുവനന്തപുരം, ശനി Thiruvananthapuram, Saturday	2023 ആഗസ്റ്റ് 05 05th August 2023 1198 കർകടകം 20 20th Karkadakam 1198 1945 ശ്രാവണം 14 14th Sravana 1945	നമ്പർ No. } 2605
-----------------------	--	--	---------------------

ഫാറം നമ്പർ 4
ചട്ടം II (3) കാണുക
വിജ്ഞാപനം

കെ 2/573926/23

2 ആഗസ്റ്റ് 2023

ചുവടെ പട്ടികയിൽ വിവരിക്കുന്ന ഭൂമി ഒരു പൊതു ആവശ്യത്തിലേയ്ക്കായി അതായത് തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിൽ തിരുവല്ലം വില്ലേജിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പനത്തൂറ സ്റ്റീൽ ലാറ്റിസ് പാലം നിർമ്മാണത്തിന് സ്ഥലം ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ആവശ്യമുണ്ടെന്നോ ആവശ്യമുണ്ടായേക്കാമെന്നോ കേരള സർക്കാരിന് ബോധ്യപ്പെട്ടതിനാലും,

ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള ആക്ട് 2013 ലെ (2013 ലെ 30-ാം കേന്ദ്ര ആക്ട്) 4-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പനുസരിച്ച് കേരള സർക്കാരിൽ നിക്ഷിപ്തമായിട്ടുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിച്ച് താഴെ പട്ടികയിൽ വിവരിക്കുന്ന പ്രദേശത്ത് ഒരു സാമൂഹിക ആഘാത വിലയിരുത്തൽ നടത്താൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

This is a digitally signed Gazette.
Authenticity may be verified through <https://compose.kerala.gov.in/>

Scanned with OKEN Scanner

ആയതിനാൽ, ആക്റ്റിൽ പരാമർശിക്കും പ്രകാരം സാമൂഹികാഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനും തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ സാമൂഹിക ആഘാത വിലയിരുത്തൽ പഠന യൂണിറ്റായ സെന്റർ ഫോർ ലാൻഡ് ആന്റ് സോഷ്യൽ സ്റ്റഡീസ്, പാങ്ങോട്, തിരുമല പി.ഒ. എന്ന സ്ഥാപനത്തിന് അനുമതി നൽകിയിരിക്കുന്നു. ടി പ്രവൃത്തി രണ്ടു മാസ കാലയളവിനുള്ളിൽ പൂർത്തീകരിക്കേണ്ടതും യാതൊരു കാരണവശാലും ആറ്റുമാസത്തിൽ അധികമാകാൻ പാടില്ലാത്തതുമാണ്.

പട്ടിക

ജില്ല : തിരുവനന്തപുരം
 താലൂക്ക് : തിരുവനന്തപുരം
 വില്ലേജ് : തിരുവല്ലം

ക്രമ നമ്പർ	ബ്ലോക്ക് നമ്പർ	സർവ്വേ നമ്പർ	വിവരണം	ഏറ്റെടുക്കേണ്ട ഭൂമിയുടെ ഏകദേശ വിസ്തീർണ്ണം (ആർ)
1	29	560	പുരയിടം	12.1
2		561		4.30
3		439		3.30
ആകെ				19.70 ആർ

(ഒപ്പ്)
 ജില്ലാ കളക്ടർ
 തിരുവനന്തപുരം

വിശദീകരണ കഠിപ്പ്

ഇത് വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ ഭാഗമാകുന്നതല്ല. എന്നാൽ പൊതു ഉദ്ദേശം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഉദ്ദേശിച്ചു കൊണ്ടുള്ളതാണ്.

തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിൽ തിരുവല്ലം വില്ലേജിൽ പാർവ്വതി പുത്തനാർ വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പനത്തറ സ്റ്റിൽ ലാറ്റിസ് പാലം നിർമ്മാണത്തിന് സ്ഥലം ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 2013 ലെ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള അവകാശ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി സാമൂഹിക ആഘാത വിലയിരുത്തൽ പഠനം നടത്തുന്നതിനും സാമൂഹിക ആഘാത നിർവ്വഹണ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനും സാമൂഹികാഘാത വിലയിരുത്തൽ പഠന യൂണിറ്റായ സെന്റർ ഫോർ ലാൻഡ് ആന്റ് സോഷ്യൽ സ്റ്റഡീസ്, പാങ്ങോട്, തിരുമല പി.ഒ. എന്ന സ്ഥാപനത്തിന് അനുമതി നൽകിയിരിക്കുന്നു. ആയത് കേരളാ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കലിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കും പുനരധിവാസത്തിനും പുനഃസ്ഥാപനത്തിനുമുള്ള അവകാശ ചട്ടങ്ങൾ 2015 ലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി ചട്ടം 11(3) പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്.

(ഈ വിജ്ഞാപനം മുകളിൽ പരാമർശിച്ച ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി മാത്രം.)

PUBLISHED BY THE SUPERINTENDENT OF GOVERNMENT PRESSSES
 AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, TIRUVANANTHAPURAM, 2023

This is a digitally signed Gazette.
 Authenticity may be verified through <https://compose.kerala.gov.in/>

Digitally signed by Veeran T
 Date: 2023.08.05.02:52:19 +05:30

അനുബന്ധം - 2

ബാധിത വ്യക്തികളേയും ചമയങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ച വിശദാംശങ്ങൾ

ക്രമ നമ്പർ	പേര് മേൽവി ലാസം	സർവ്വ നമ്പർ	സബ് ഡിവി. നമ്പർ	തണ്ട പ്ലേർ നമ്പർ	നഷ്ടപ്പെടുന്ന ആസ്തികൾ
1	ശ്രീ.ശശിധരൻ.പി രജീഷ് നിവസ്, കുനംതുരുത്തി, പാച്ചല്ലൂർ	560	6-5	24786	ചുറ്റുമതിൽ, വാർത്ത കടമുറി
2	പ്രസിഡന്റ്, പനത്തൂറ ശ്രീ.സുബ്രഹ്മണ്യം സ്വാമി ക്ഷേത്രം, പാച്ചല്ലൂർ	439	5	4425	കെ.എസ്.ഇ.ബി. ട്രാൻസ്ഫോർമർ
3	ഓമന സരസ്വതി ഭവൻ വാഴമുട്ടം	560	10/1	35170	ഇല്ല

SOCIAL IMPACT ASSESSMENT
STUDY

Construction of Steel Lattice Bridge
at Panathura

Thiruvananthapuram Taluk

FINAL REPORT

By

**Centre For Land And Social Studies,
Pangode, Thirumala PO, Thiruvananthapuram.06**